

morgen

Zwolle

Perspectiefnota 2014-2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Financiën	5
3. Gericht investeren	11
4. Gericht bezuinigen	20

Bijlagen

Bijlage 1 Specificatieoverzicht meerjarenraming bestaand beleid	31
Bijlage 2 Financieel technische uitgangspunten/parameters	32

1. Inleiding

De aanhoudende economische crisis heeft gevolgen voor inwoners en bedrijven in onze stad. Zo stijgt de werkloosheid sneller dan in de meeste andere steden, neemt de leegstand toe, zijn er meer faillissementen en houden veel bedrijven en winkels met moeite hun hoofd boven water. Ook de financiële positie van de gemeente staat onder druk. Het rijk bezuinigt op uitkeringen aan lokale overheden, de inkomsten uit grondexploitatie nemen af en we moeten een extra voorziening van ruim 60 mln. euro treffen voor Stadshagen. Dat heeft gevolgen voor onze financiële mogelijkheden. Door de onzekerheid over de gevolgen van de decentralisaties in het sociaal domein en over de bezuinigingen van het rijk is het financieel perspectief voor de komende jaren onzeker. Het college hecht aan een gezonde financiële basis en we streven naar een sluitende begroting in 2015. Dat geeft een nieuwe raad en een nieuw college de ruimte om zich te richten op de begrotingen van de jaren daarna. We willen wel ideeën aandragen voor bezuinigingsmogelijkheden op de langere termijn. In deze PPN gaan wij uitgebreid in op het financieel perspectief en de bezuinigingen.

Zwolle groeit en blijft groeien. De groei is wel minder dan voorheen. Het aantal inwoners groeit bescheiden en in 2012 zijn nog 423 woningen opgeleverd, voornamelijk in Stadshagen. Daarnaast blijven bedrijven in Zwolle investeren. Zie de komst van IKEA en Hornbach naar onze stad. En met het grootste deel van de inwoners van Zwolle gaat het goed. De uitkomsten van het recente Buurt voor Buurt onderzoek laten zien dat in de meeste buurten en wijken de tevredenheid hoog is en soms zelfs nog iets is gestegen.

Dat laat zien dat het fundament van de stad goed is. De sociale en fysieke infrastructuur is op orde. Voor wat betreft dat laatste zit de kracht van Zwolle in de ligging: goed bereikbaar in een groene omgeving. Door de opening van de Hanzelijn en de afronding van de werkzaamheden aan de Ceintuurbaan is Zwolle nog beter bereikbaar geworden. De komende jaren werken wij verder aan een bereikbaar Zwolle via verkeersmanagement (Beter Benutten) en een betere doorstroming op de binnenring.

In vergelijking met andere steden staat Zwolle er goed voor. Maar dat wil niet zeggen dat het met alle inwoners goed gaat. Mensen zijn onzeker over het behoud van hun baan, zien hun koopkracht dalen of raken zelfs werkloos. En het Buurt voor Buurt onderzoek laat zien dat er naast alle tevredenheid, ook zorgen zijn. In een aantal buurten zien we een stapeling van problemen. Daarnaast zorgen jongeren in sommige delen van de stad voor overlast en is er sprake van een oververtegenwoordiging van Antillianen in de criminaliteit. Doordat we deze opgaven goed in kaart hebben, kunnen we gericht en slagvaardiger optreden. Dat is de basis voor de vernieuwing van het wijkgericht werken. Hiermee sturen we op strategische details.

Binnen het sociaal domein vinden de komende jaren veel veranderingen plaats. Op het gebied van de jeugdzorg, begeleiding, verzorging en arbeidsparticipatie krijgen we nieuwe verantwoordelijkheden. Dat stelt ons voor grote uitdagingen, want de decentralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen. Tegelijkertijd biedt het ook kansen om zaken anders te doen. Kansen om samenhang aan te brengen, gericht te investeren en sneller hulp te bieden waar dat nodig is. Daarbij houden we vast aan het principe uit het collegeakkoord dat iedereen in Zwolle mee doet. Een groot deel van de inwoners van Zwolle redt zichzelf en beschikt over voldoende zelforganiserend vermogen om tegenslagen op te vangen. Waar mensen dit niet kunnen, bieden we ondersteuning om zichzelf te redden. We doen daarin wat nodig is.

Ook binnen het fysieke domein verandert veel. Het afgelopen jaar hebben wij onze vastgoedprogramma's kritisch tegen het licht gehouden. Behalve de hierboven genoemde financiële consequentie voor Stadshagen, heeft deze heroriëntatie ook beleidsmatige gevolgen. Programmeren zoals we dat vroeger deden, kan in de huidige markt niet meer. De vraag is leidend. De rol van de gemeente verschuift naar het uitnodigen, uitdagen en stimuleren. We worden flexibeler en doen meer samen met partners en proberen initiatieven te faciliteren waar mogelijk. Daarbij zullen we naar gelang van de locatie een meer of minder sturende rol pakken. Binnen het fysieke domein heeft de woningmarkt onze speciale aandacht. Als gemeente hebben we beperkte mogelijkheden deze markt weer op gang te brengen, maar we doen het maximale om de aantrekkelijkheid Zwolle als woonstad te vergroten. Dan kijken we niet alleen naar Stadshagen, maar ook naar de bestaande stad.

Al deze ontwikkelingen passen binnen de beweging naar een andere overheid. Een overheid die meer aansluit bij de beweging en energie in de maatschappij. En er zit veel beweging en energie in de Zwolse samenwerking. Binnen buurten, wijken, verenigingen en scholen, maar ook bij individuele burgers. Zie bijvoorbeeld de initiatieven op het gebied van buurtenergie, de City Battle en het Hanzelab. Een andere overheid vereist een modern bestuur. Een bestuur dat daadkrachtig en snel reageert op de initiatieven uit en veranderingen in de samenleving. Dat vereist goed inzicht in wat er speelt in de samenleving, maar ook het goed meten van de effecten van genomen maatregelen. Die alertheid betekent dat we ook het risico lopen dat af en toe iets niet goed gaat. Dat vraagt om een zelfbewust bestuur. Omdat we minder zelf alles bepalen en doen, zullen we meer samen met onze partners gaan doen. Daarbij zijn we van oudsher zacht op de relatie, maar in toenemende mate hard op de prestatie.

Naast oog voor wat er in onze stad gebeurt, hebben wij ook aandacht voor onze omgeving. De samenwerking met de gemeenten in onze regio krijgt steeds meer vorm. Op economisch gebied werken wij al langer succesvol samen met de andere 16 gemeenten in de regio Zwolle. Ons economisch beleid is regionaal beleid. En ook binnen het sociale domein zoeken wij elkaar op. Zeker met het oog op de komende decentralisaties kijken wij hoe we door samen te werken zaken beter en efficiënter

kunnen organiseren. Als grootste gemeente in de regio nemen wij daarbij het initiatief. Ook de regionalisering van de brandweer, de komst van een regionale uitvoeringsdienst (RUD) en de start van het Shared Service Centrum passen in de trend van toenemende (regionale) samenwerking. Wij juichen deze ontwikkeling toe. Door schaalvoordelen kunnen we vaak efficiënter werken, meer kwaliteit leveren en de kwetsbaarheid verminderen. Wel blijft voor ons de inhoud leidend. Het moet een meerwaarde hebben zaken gezamenlijk met andere gemeenten op te pakken. De provincie blijft voor ons een belangrijke partner. Gezamenlijk investeren we in projecten die bijdragen aan de kracht van Zwolle en Overijssel. Met als belangrijkste voorbeeld de ontwikkeling van de Spoorzone.

De komende jaren hebben we minder te besteden. Het structureel perspectief laat in 2015 een tekort zien van € 5 mln., dat oploopt naar € 10 mln. in 2017. Verderop in deze PPN geven wij aan hoe wij dit tekort willen opvangen. Ook doen wij voorstellen hoe we het tekort van ruim € 60 mln. op het project Stadshagen willen dekken. Dat betekent bezuinigen en het stopzetten van projecten. Maar we zetten de stad niet op slot. Onze ambities staan overeind. We blijven investeren in de sociale en economische structuur van de stad. Als het gaat om de sociale structuur reserveren wij geld voor de invoering van de decentralisatiedossiers en handhaven wij de buffer voor het opvangen van de gevolgen van het rijksbeleid. Op basis van het Buurt voor Buurt onderzoek gaan we gericht aan de slag met de opgaven in de stad. Ook gaan we door met de plannen voor het Anker. De economische structuur van de stad willen we gericht versterken door te investeren in bereikbaarheid, voorzieningen en ontwikkelingsmogelijkheden. Speerpunt hierbij vormt de ontwikkeling van de Spoorzone. Daarnaast blijven we investeren in bereikbaarheid, bijvoorbeeld in de N340, en handhaven we het stadsontwikkelfonds. Elders in deze PPN gaan wij uitbreiden in op de investeringen. En op hoe we de noodzakelijke bezuinigingen willen invullen.

We kijken ook hoe we op een tweetal thema's die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van de stad anders kunnen gaan werken. Zodat we met minder middelen, uiteindelijk meer kunnen bereiken. Als eerste gaat het om economie, onderwijs en arbeid. Voor de toekomst van (de regio) Zwolle is een goede afstemming van vraag en aanbod van arbeid cruciaal. Een belangrijk onderdeel daarvan is de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Een ander aspect vormt de opgave om de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te krijgen. Samen met onze partners, onderwijsinstellingen en werkgevers, willen we afspraken maken om hier stappen in te maken. In aanvulling op de trajecten die al lopen. Het tweede onderwerp is zorg, wonen, welzijn en dienstverlening. Hier staat de komende jaren veel te gebeuren. Het aantal ouderen neemt toe en mensen die zorg nodig hebben, blijven langer thuis wonen. Tegelijkertijd zien we dat de domeinen zorg, wonen en welzijn veelal apart zijn georganiseerd. De komende periode gaan we met onze partners analyseren waar de gedeelde belangen liggen en hoe we zaken anders kunnen organiseren zodat we met minder middelen meer resultaat kunnen boeken.

De laatste Perspectiefnota van dit college verschijnt in een tijd van grote veranderingen. Terwijl het economisch herstel nog uitblijft, voert het rijk hervormingen door op de woningmarkt en de sociale zekerheid. De gemeenten krijgen meer taken binnen het sociale domein en zullen de decentralisaties benutten om zaken anders te organiseren. Daarnaast verandert de samenleving. Dat vraagt een nieuwe rol van de landelijke en lokale overheden en maatschappelijke organisaties. Wij treden deze transitieperiode tegemoet met een duidelijke visie en een (pro)actieve opstelling. De principes uit ons collegeakkoord zijn daarbij goede bakens: participatie, het werken vanuit vertrouwen, een geïntegreerde uitvoering, het gebruik maken van de kwaliteiten van de stad en omgeving en duurzaam handelen. Vanuit deze principes werken wij aan het versterken van het fundament van Zwolle. Dat betekent dat we gericht blijven investeren in de kracht van Zwolle om zo sterker uit de transitieperiode te komen. Die kracht zit in de kwaliteiten die wij in ons collegeakkoord hebben benoemd: de binnenstad, het economisch fundament, een goede bereikbaarheid, het groene en waterrijke karakter, de woonkansen, het onderwijsaanbod en het brede voorzieningenniveau. Daarnaast willen wij met deze Perspectiefnota een gezonde financiële basis leggen voor de nieuwe raad en het nieuwe college.

2. Financiën

Vanwege de samenhang van het financieel perspectief 2014-2017 met de dekking van het tekort Stadshagen beginnen wij het hoofdstuk financiën met het dekkingsplan hoe het tekort Stadshagen in 2013 op te vangen. De doorwerking van de diverse dekkingsmaatregelen is als onderdeel van het structureel en incidenteel meerjarig perspectief verwerkt. Tenslotte geven wij inzicht in de woonlastenontwikkeling.

2.1 Dekking tekort Stadshagen

Eind 2012 is de heroriëntatie van de vastgoedprogramma's afgerond. De bijstelling van het woningbouwprogramma resulteerde in een aanvullend geprognosticeerd tekort op de exploitatie Stadshagen van € 60,4 mln. Voor het tekort is in de jaarrekening 2012 een voorziening getroffen. In deze Perspectiefnota geven wij de dekking voor het tekort aan, vanuit verschillende bronnen. Een intensieve doorlichting van lopende en voorgenomen projecten levert een substantiële bijdrage aan het dekkingsplan. De verschillende bronnen worden hierna uiteen gezet. De dekking van een tekort met deze omvang vraagt zorgvuldige afweging. Wij stellen u voor in te stemmen met het tabel 1 opgenomen dekkingsplan voor het opvangen van het tekort op de grondexploitatie Stadshagen.

Tabel 2.1

Dekking tekort Stadshagen	
	(bedragen x € 1 mln.)
	2013
Tekort extra voorziening Stadshagen	-60,4
Dekking uit jaarrekeningresultaat	3,4
Af: inzet surplus bedrijfsvoeringsresultaat naar implementatiebudget	- 0,7
	-57,7
Overige dekkingsbronnen:	
1. Incidentele weerstandsbuffer algemene concernreserve	10,6
2. Vrijval niet benodigd weerstandsvermogen algemeen	2,0
3. Opbrengst doorlichting projecten	17,7
4. Voordeel vrijval kapitaallasten 2013 i.v.m. projectdoorlichting	0,3
5. Voordelig resultaat Berap 2013/1	4,0
Subtotaal	-23,1
6. Inzet dekkingsreserves (structureel nadeel 1,2 mln. vanaf 2014)	19,0
7. Inzet (deel) weerstandsreserve Vastgoed	4,1
Restant	0,0

Toelichting op tabel 2.1

Het aanvullend tekort op de grondexploitatie Stadshagen ad € 60,4 is in het rekeningsresultaat voor het jaar 2012 verwerkt. Na verwerking van het voordelig resultaat op de overige grondexploitaties ad € 1,7 mln. en eveneens een voordelig resultaat op de begrotingsprogramma's van € 1,7 mln., resteert een nadelig rekeningsresultaat van € 57,0 mln.

Een deel (€ 0,7 mln.) van het voordelig resultaat op de begrotingsprogramma's is ontstaan door gerealiseerde voordelen op de bedrijfsvoering. Dit bedrag bestemmen wij voor het implementeren van de diverse bezuinigingsmaatregelen (waaronder de veranderplannen van de organisatie). Zie hoofdstuk Bezuinigen.

Dit betekent dat na verwerking van de rekening 2012 een tekort resteert van € 57,7 mln. Wij stellen u voor in te stemmen met de volgende dekkingsmaatregelen:

- Inzet reeds bij de begroting 2013 opgebouwde incidentele weerstandsbuffer van € 10,6 mln.
- Inzet aanvullende vrijval uit de algemene concernreserve van € 2,0 mln. op basis van een actuele risico-inventarisatie en het daaruit voortvloeiende benodigde weerstandsvermogen.
- Inzet voordelig Berapresultaat 2013/1 ad € 4,0 mln.
- Inzet incidentele vrijval uit de doorlichting van de lopende en nieuwe projecten ad € 17,7 mln. Nadere toelichting over de projectdoorlichting is opgenomen in hoofdstuk Investeren.
- Inzet vrijval jaarschijf 2013 ad € 0,3 mln. in verband met structurele vrijval projectdoorlichting.
- Inzet van beschikbare dekkingsreserves ad € 19 mln. Deze dekkingsmaatregel houdt in dat de reserves worden opgeheven en de beschikbare incidentele reservemiddelen worden ingezet voor dekking van het tekort. Het gevolg van deze maatregel is dat de jaarlijks te betalen kapitaallasten niet meer via de reserves kunnen worden gedekt en daarmee de structurele

bezuinigingsopgave met € 1,2 mln. wordt verhoogd. (zie tabel 2.4). In tabel 2.3 is aangegeven om welke dekkingsreserves het gaat.

- Inzet weerstandreserve vastgoed. Het resterende bedrag van € 4,1 mln. zetten we in vanuit de weerstandreserve vastgoed¹. Hiermee komt de dekkinggraad uit op 45%, dit ligt beneden het vastgestelde minimum van 50%. Op basis van de nota weerstandsvermogen betekent dit dat er een herstelplan voor de weerstandreserve moet worden opgesteld, waarin binnen (maximaal) één jaar de capaciteit weer op het benodigde niveau moet worden gebracht. Op basis van de actuele risico-inventarisatie (zie MPV 2013) is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 12,5 mln. Het weerstandsvermogen voor vastgoed wordt bepaald door de weerstandreserve vastgoed en 50% van de posten onvoorzien in de grondexploitatieprojecten.

Tabel 2.2

Berekening herstelplan		
Benodigde weerstandscapaciteit		12,5 mln.
Aanwezige weerstandscapaciteit:	Weerstandreserve vastgoed (10 -/ 4,1)	- 5,9 mln.
	50% van de posten onvoorzien	- 5,3 mln.
Tekort		1,3 mln.

Naar de letter van de nota weerstandsvermogen geredeneerd moet binnen een jaar een herstelplan worden opgesteld om de weerstandscapaciteit met € 1,3 mln. aan te vullen. De mogelijkheid om de weerstandscapaciteit aan te vullen zoeken wij in het incidenteel overschot op de begroting 2014 of in extra vrijvallende middelen uit de nog openstaande projecten uit de projectdoorlichting. Bij de behandeling van de begroting 2014 komen wij met een concreet voorstel. Bij de begroting 2014 zullen wij tevens een plan voorleggen hoe de weerstandreserve vastgoed weer op de normomvang van € 10 mln. te brengen, zodat de afdekking van de risico's via de posten onvoorzien zo beperkt mogelijk wordt gehouden.

Tabel 2.3

Inzet dekkingsreserves			
	(bedragen x € 1 mln.)	Incidentele vrijval	Structurele last
O03 De Spiegel/GPA		14,6	0,78
O14 Odeon trekkenwanden		0,2	0,02
O15 Jongerencentrum Stadshagen		1,4	0,09
O17 Kulturhus Wythmen		0,3	0,02
O19 Wijkcentrum Holtenbroek		2,4	0,17
O33 Openluchtbad		1,3	0,12
Totaal		20,2	1,20
Af: dekking structurele last in 2013		-1,2	
Inzet dekkingsplan tekort stadshagen		19,0	1,20

2.2 Financieel perspectief

De voorgenomen rijksbezuinigingen op basis van het regeerakkoord en de gevolgen van het opvangen van het tekort op de grondexploitatie Stadshagen bepalen in grote mate de financiële kaders voor de jaren 2014-2017.

Onderdeel van het regeerakkoord is de grootscheepse decentralisatie van de jeugdtaken, WMO-taken en taken in het kader van de participatiewet naar de gemeenten. Omtrent de (financiële) gevolgen voor de gemeenten bestaat nog veel onduidelijkheid, landelijk zijn de inhoudelijke en financiële kaders nog in discussie of onvoldoende inzichtelijk gemaakt. In de loop van 2013 (waarschijnlijk in de septembercirculaire) verwachten wij meer informatie te ontvangen. Dan ook zal blijken of de overheveling van de taken in geplande jaren (2014 en 2015) worden doorgevoerd.

Het structureel financieel perspectief sluit in 2015 met een tekort van € 5 mln., olopend naar € 10 mln. in 2017. Voor het jaar 2014 verwachten wij een positief resultaat.

Het financieel perspectief is met name door de moeilijk in te schatten effecten van de decentralisaties lastig te bepalen. Om die reden zetten wij nu in op een structureel sluitende begroting in 2014 en streven we er naar om ook het tekort voor de jaarschijf 2015 zo beperkt mogelijk te houden. In deze perspectiefnota is daar middels een bezuinigingspakket ad € 3,2 mln. een eerste aanzet toe gegeven.

We gaan aan de slag om de invulling van de resterende bezuinigingsopgave € 7 mln. voor te bereiden, zodat het nieuwe college en de nieuwe raad volgend jaar haar keuzes kan maken. Dan verwachten wij ook meer duidelijkheid te hebben over de gevolgen van de decentralisaties en is wellicht beter in te schatten welke ongewenste maatschappelijke effecten zich voor zullen doen en kan worden bepaald hoe de inzet van buffer sociaal domein ad € 5 mln. hier een bijdrage aan kan leveren. Waar mogelijk vertalen wij de zoekrichtingen in concrete voorstellen bij de begroting 2014.

¹ Onderdeel van de algemene concernreserve

Bij de begroting 2014 komen wij met een nadere voorstellen over de inzet van het voordelig begrotingsresultaat. Het voorlopig begrotingsresultaat komt uit op € 4,3 mln., bij de begrotingsbehandeling in het najaar hebben wij meer inzicht in de gevolgen van gemeentefondsuitkering c.q. rijksbeleid (via de mei- of juni- en septembercircularre) en de definitieve uitwerking van de rentenotitie en zal het definitieve resultaat worden bepaald.

2.2.1 Structureel financieel perspectief

Tabel 2.4

Structureel perspectief					
	(bedragen x € 1 mln.)	2014	2015	2016	2017
Begroting bestaand beleid		3,3	-0,1	2,1	3,0
Gevolgen rijksbeleid/regeerakkoord ca.:					
* directe doorwerking op de begroting		0,1	-4,9	-8,2	-10,7
* inschatting risico's decentralisaties ca.		-1,0	-2,5	-5,0	-5,0
* buffer decentralisaties/sociaal domein		2,7	5,0	5,0	5,0
* stelpost mogelijke nieuwe rijksbezuinigingen		-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Resultaat na verwerking rijksbeleid		3,8	-3,8	-7,4	-9,0
Structurele gevolgen dekking tekort stadshagen (saldo)		-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Nieuwe investeringen/knelpunten (€ 30.000 tot € 120.000)		-0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Overschot c.q. tekort (subtotaal)		2,9	-4,8	-8,4	-10,0
Bezuinigingstaakstelling:					
* invulling bij de perspectiefnota (voorlopig)		1,4	3,2	3,2	3,2
* nader uit te werken c.q. zoekrichtingen (voorlopig)			1,6	5,2	6,8
Overschot/tekort		4,3	0,0	0,0	0,0

Toelichting op tabel 2.4

Begroting bestaand beleid:

De begroting bestaand beleid is voor de jaren 2014 t/m 2017 geactualiseerd. In bijlage 1 en 2 is een nadere specificatie van de meerjarenraming en de toegepaste parameters opgenomen. De accresramingen zijn gebaseerd op de Miljoenennota 2013 zoals verwerkt in de septembercircularre 2012. Vanwege minder woningbouw zijn de leerlingprognoses naar beneden bijgesteld, met als gevolg minder behoefte aan leslokalen en gymaccommodaties in stadshagen, per saldo nemen de lasten voor onderwijshuisvesting af met € 0,5 mln. Op basis van de nieuwe uitgangspunten voor de vastgoedprogramma's zijn ook de OZB-ramingen voor woningen en niet-woningen en de opbrengst uit de bouwleges bijgesteld.

Gevolgen regeerakkoord:

De gevolgen van het regeerakkoord, inclusief de wijzigingen daarop, zijn verwerkt op basis van de decembercircularre van het rijk en het onderhandelaarsakkoord tussen het rijk en de VNG.

De directe gevolgen op het gemeentefonds zijn voor Zwolle in 2017 ingeschat op € 10,7 mln. en zijn in tabel 2.5 gespecificeerd. Daarnaast zijn er drie mutaties waarvan wij inschatten dat deze een budgetneutraal effect hebben op de begroting.

Tabel 2.5

Directe gevolgen regeerakkoord						
	(bedragen x € 1 mln.)	2013	2014	2015	2016	2017
Accres		0,6	1,3	0,9	-1,9	-3,8
Korting onderwijshuisvesting				-1,8	-1,8	-1,8
Lagere apparaatskosten (grotere gemeenten)				-0,5	-0,9	-1,3
BTW verhoging van 19% naar 21%			-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Korting GF vanwege BTW compensatiefonds				-2,2	-2,2	-2,2
Korting scootmobielen				-0,1	-0,2	-0,4
		0,6	0,1	-4,9	-8,2	-10,7
Budgettair neutrale maatregelen:						
- vermindering raadsleden (+ € 110 mln. vanaf 2015)				0,8	0,8	0,8
- dualiseringskorting (- € 18 mln. vanaf 2015)				-0,1	-0,1	-0,1
- stoppen maatschapp. stages (-€ 20 mln. vanaf 2015)				-0,1	-0,1	-0,1
Tegenraming ivm verwachte budgetneutrale verwerking				-0,6	-0,6	-0,6
Totaal		0,6	0,1	-4,9	-8,2	-10,7

Toelichting op tabel 2.5

Korting onderwijshuisvesting.

De korting op onderwijshuisvesting is niet gekoppeld aan een taakvermindering bij de gemeente (het heeft geen betrekking op de lopende gesprekken om het buitenonderhoud van het basisonderwijs naar de scholen over te hevelen). Het is een regelrechte korting op het gemeentefonds, gebaseerd op een enige jaren geleden gehouden onderzoek waaruit naar voren kwam dat de gemeenten minder aan onderwijshuisvesting uitgeven dan via het gemeentefonds wordt gecompenseerd. Diverse gemeenten overwegen de korting door de te belasten aan het onderwijsveld. Wij nemen deze discussie mee in de vervolgfase (zoekrichting) van de bezuinigingsopgave.

Lagere apparaatskosten gemeenten

Het rijk zet in op het vergroten van de gemeenten en stelt dat dit leidt tot besparingen die ontstaan door schaalvoordelen, verminderen van toezicht, vereenvoudiging van regelgeving en ontubbeling van taken.

Deze maatregel is landelijk nog volop in discussie. Daarnaast is nog volstrekt onduidelijk hoe de korting wordt doorgevoerd.

Gevolgen BTW-compensatiefonds

De in het regeerakkoord genoemde voorgenomen korting in verband met het afschaffen van het BTW-compensatiefonds¹ is – op basis van het onderhandelaarsakkoord tussen rijk en VNG van januari 2013 – omgezet in een directe korting op het gemeentefonds en het BTW-compensatiefonds blijft bestaan. Voor Zwolle betekent de korting een structureel nadeel van € 2,2 mln. bovenop het niet gecompenseerd krijgen van de btw-verhoging van 19% naar 21% ad € 1,2 mln.

Onderdeel van het akkoord is dat over- en onderschrijdingen op het landelijk BTW compensatiefonds worden verrekend via het gemeentefonds (risico-/kanspost).

Korting scootmobielen

De korting is niet door te berekenen aan de WMO, omdat wij deze taakvermindering middels hergebruik van scootmobielen in Zwolle al hebben doorgevoerd.

Risico's decentralisaties / buffer decentralisaties sociaal domein:

De kans is reëel dat gemeenten via de meicirculaire nog geen duidelijkheid krijgen over de financiële kaders en de klantgroepen rondom de uitvoering van de participatiewet en de jeugdzorg. Als de meicirculaire niet haalbaar is, wordt het de septembercirculaire aldus het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). De invoering van de participatiewet is recent uitgesteld tot 1 januari 2015² en de jeugdzorg gaat eveneens per 1 januari 2015 over naar de gemeenten.

De taken en de budgetten die vanuit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) naar gemeenten worden overgeheveld, zullen naar alle waarschijnlijkheid nog later inzichtelijk worden.

Wij handhaven het uitgangspunt dat de nieuwe decentralisatietaken binnen de beschikbare budgetten worden uitgevoerd en dat de buffer sociaal domein (oplopend naar € 5 mln.) alleen wordt ingezet indien zich ongewenste maatschappelijke gevolgen voordoen.

De kans op enige vertraging en amendering op de beoogde decentralisatiemaatregelen van met name de WMO/AWBZ is reëel aanwezig. Deze ontwikkeling plus het gegeven dat de decentralisaties jeugd en participatie de komende jaren gefaseerd worden doorgevoerd is aanleiding om de risicopost in 2015 naar € 2,5 mln. bij te stellen. Structureel blijft de buffer als een risicopost van € 5 mln. beschikbaar.

Stelpost mogelijke nieuwe rijksbezuinigingen

Als onderdeel van het sociaal akkoord (d.d. 11 april) haalt het kabinet het in maart aangekondigde bezuinigingspakket voor 2014 voorlopig van tafel. In het najaar (augustus/september) wordt bekeken of en welke bezuinigingsmaatregelen toch nodig zijn om het begrotingstekort terug te dringen. In afwachting van deze uitkomsten en de behandeling van het sociaal akkoord in de Tweede en Eerste Kamer houden wij de stelpost nieuwe rijksbezuinigingen ad € 1,3 mln. in stand.

De overige maatregelen uit het sociaal akkoord kunnen ook gevolgen hebben voor de gemeente financiën. Deze zijn thans niet in te schatten, wij verwachten hierover de komende maanden meer duidelijkheid te krijgen.

Structurele gevolgen i.v.m. dekking tekort Stadshagen

Door het doorlichten van de projecten en incidentele overschotten in de jaarrekening 2012 en Berap 2013 is het structurele beslag op de begroting beperkt tot € 0,9 mln. Vanwege de inzet van € 19 mln. aan dekkingsreserves valt structureel een dekking van € 1,2 mln. weg. Hier tegenover staat een structurele opbrengst uit de projectdoorlichting van € 0,3 mln.

Nieuwe investeringen/knelpunten:

In de meerjarenraming wordt geen structurele ruimte gecreëerd voor nieuwe investeringen en knelpunten, met uitzondering van gerichte inzet voor onvermijdelijke investeringen. Voor 2014 t/m 2017 stellen wij voor middelen beschikbaar te stellen voor de noodzakelijke vervangingsinvesteringen in de openbare verlichting, oplopend van € 30.000 in 2014 t/m € 120.000 in 2017. Daarnaast stellen wij voor de knelpunten BANZ (€ 10.000) en onderhoud kunstwerken (€ 30.000) te dekken via bezuinigingen op andere begrotingsposten (zie hoofdstuk 4).

¹ Via het BTW compensatiefonds krijgen de gemeenten compensatie voor betaalde BTW-kosten.

² Als onderdeel van het op 11 april gesloten sociaal akkoord is de invoering van de Participatiewet met een jaar uitgesteld.

Bezuinigingsstaakstelling:

De structurele gevolgen van het rijksbeleid drukken zwaar op de begroting, resulterend in een structureel tekort in 2015 van bijna €5 mln. oplopend naar €10 mln. in 2017. In het hoofdstuk 4 is een nadere onderbouwing opgenomen over het eerste pakket aan nieuwe bezuinigingsmaatregelen ad €3,2 mln. en is de verdere procesaanpak beschreven.

Risico's:

Het rijk is voornemens met ingang van 2014 enkele herverdelingen in de financieringstromen naar de gemeenten door te voeren. De grootste twee betreffen de herijking van de verdeling van het gemeentefonds en de verdeling van het macrobudget voor de WWB (inkomensdeel).

De herverdelingen kunnen behoorlijke herverdeeleffecten met zich mee brengen (plus en min). Mogelijk dat de herverdeling van het gemeentefonds met een jaar opschuift naar 2015. In de mei/junicirculaire verwachten wij meer duidelijkheid over de invoeringsdatum te krijgen.

2.2.2 Incidenteel financieel perspectief

Tabel 2.6

Incidentele perspectief					
(bedragen x € 1 mln.)	2014	2015	2016	2017	
Beschikbaar incidentele middelen vanaf 2014:					
1. Overschot op de begroting 2014 (voorlopig)	4,3				
2. Incidenteel voordeel uitwerking rentenotitie (voorlopig)	0,6	0,5	0,4		
3. Aanvullend vrijkomende middelen uit projectdoorlichting	pm				
4. Incidentele vrijval risicobuffer sociaal domein (2014)	pm				
Totaal beschikbaar	4,9	0,5	0,6		
Bestedingsvoorstellen incidentele middelen:					
5. Herstelplan weerstandsreserve vastgoed	1,3				
6. Budget voor overgangsmatregelen ca sociaal domein	Pm				
7. Incidenteel jaargebonden budget 2014	Pm				
Overschot/tekort, nadere besluitvorming bij de begroting 2014	3,6	0,5	0,6		

Toelichting op tabel 2.6

De voorlopige begroting 2014 sluit met een overschot van €4,3 mln. Bij de begroting verwachten wij meer zicht te hebben op de gevolgen van het rijksbeleid (circulaires gemeentefonds) en de uitwerking van de rentenotitie en kunnen wij het definitief begrotingsresultaat voor 2014 bepalen.

Het incidenteel voordeel op grond van de rentenotitie is gebaseerd op voorlopige gegevens, in de periode tot de begroting 2014 vindt de nadere uitwerking van de rentenotitie plaats op basis van actuele informatie en ramingen over de kasstroomprognose (fasering investeringen). De definitieve uitkomsten betrekken wij bij de begroting 2014.

Het incidenteel overschot op de begroting 2014 zetten wij in voor het herstelplan van het weerstandsvermogen vastgoed, de noodzakelijke invoerings- en overgangsmatregelen die de decentralisatie van de sociaal domein taken met zich mee brengen en incidentele knelpunten 2014. Bij de begroting 2014 komen wij met concrete bestedingsvoorstellen.

2.2.3 Belastingen/heffingen/woonlastenontwikkeling.

Uitgangspunt van het beleid is dat de tarieven kostendekkend zijn, de onroerend-zaakbelasting verhogen we alleen met inflatiepercentage en een verdere lastenstijging komt slechts voor in uitzonderlijke situaties. In de voorliggende perspectiefnota hebben wij, ondanks de toch wel uitzonderlijke situatie – tekort stadshagen en nieuwe rijksbezuinigingen – de woonlastenontwikkeling binnen de beleidsuitgangspunten weten te houden.

- De onroerend-zaakbelasting neemt – evenals in voorgaande jaren - toe met de inflatieaanpassing.
- Vanuit het kostendekkendheidsprincipe wordt vanaf 2015 de werkelijke zogenaamde forfaitaire BTW op afval en riolering toegerekend aan de betreffende producten. De forfaitaire BTW betreft een wettelijk toegestane kostencomponent die ontstaan is bij de invoering van het BTW-compensatiefonds in 2003. De gemeenten zijn destijds via het gemeentefonds gekort om het landelijk BTW-compensatiefonds te voeden. Voor die tijd kregen de gemeenten de BTW kosten niet gecompenseerd en maakten ze deel uit van de kosten- c.q. tariefberekening. Mede op basis van het rijksbeleid om de BTW te verhogen van 19% naar 21% en de met ingang van 2015 door te voeren korting op het gemeentefonds vanwege de toenemende compensaties uit het BTW-compensatiefonds (nadeel voor het rijk) zijn de vanaf 2003 bepaalde forfaitaire BTW-bedragen geactualiseerd.

- Overige mutaties die verband houden met de tariefbepaling van riolering en afval betreffen: het aan het product riolering doorbelasten van de onderhoudskosten van stedelijk water € 65.000 en het volledig aan de algemene middelen toevoegen van de dividendinkomsten van de NV ROVA.
- In de bezuinigingsparagraaf zijn bovenstaande kostendekkendheidsmaatregelen nader toegelicht.
- De gevolgen voor de riool- en afvaltarieven worden definitief bij de begroting 2014 op basis van de tarievennota bepaald. Door het inzetten van de beschikbare reservemiddelen voor beide producten (met een minimum reservebedrag van € 1,0 mln. voor riolering en € 0,5 mln. voor afval) kan naar huidige inzichten voor de riooltarieven volstaan worden met de inflatieaanpassing. Bij de afvaltarieven moet rekening worden gehouden met een hogere tariefsstijging. Voor beide tarieven geldt dat in 2013 geen tariefstijging is toegepast.

In tabel 2.7 is de woonlastenontwikkeling (in %) opgenomen voor de periode 2011-2013. De tariefsbepaling voor 2014 vindt bij de begrotingsbehandeling in het najaar plaats.

Tabel 2.7

Woonlastenontwikkeling 2011-2013 1)					
	In %	2011	2012	2013	Totaal
Algemeen gemeentelijk inflatiepercentage 2)		0,1	2,6	1,75	4,45
Per categorie:					
OZB		0,0	2,6	1,75	4,35
Riooltarieven		0,0	-9,0	0,0	-9,0
Afvaltarieven		2,0	3,5	0,0	5,5
Vergelijking met CPI (consumentenprijsindex)		2,3	2,25	2,75	7,3

1) De percentages voor 2014 worden bij de begroting 2014 bepaald.

2) Het gemeentelijk inflatiepercentage wordt voor de helft bepaald door de ontwikkeling van de gemeentelijke loonkosten en voor de helft door de inflatie van de prijzen van derden

3. Gericht investeren

Centraal in ons handelen staat dat we willen blijven investeren in de ontwikkeling in de kracht van Zwolle, zowel maatschappelijk, fysiek als economisch. Aan het begin van de huidige bestuursperiode hebben wij een investeringsprogramma gepresenteerd. De planvoorbereiding van deze investeringsprojecten die hierin zijn opgenomen, bevinden zich overwegend in een ver gevorderd stadium van voorbereiding. Teneinde dekking te vinden voor de voorziening Stadshagen ontkomen wij echter niet aan om ook op lopende projecten te bezuinigen. Daartoe hebben wij alle grote projecten doorgelicht. In onze afweging hebben wij het belang van de projecten in het investeringsprogramma een rol laten spelen. De meeste projecten zullen dan ook gecontinueerd worden. (zie tabel 3.5) De daarvoor gereserveerde middelen blijven gehandhaafd.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de projecten die op ons investeringsprogramma blijven staan en gecontinueerd worden. Daarnaast geven wij inzicht in de projectdoorlichting die heeft plaats gevonden. Daarom wijkt dit investeringsprogramma af van voorgaande edities.

3.1 gericht investeren

Veel investeringen blijven we doorzetten. De hoogste prioriteit in het investeringsprogramma blijven wij geven aan de Spoorzone. In 2013 is de investeringsbeslissing gepland voor de toekomst bestendige openbaar vervoersknoop. Hiertoe is in het investeringsprogramma in de PPN 2013-2016 per ingang van 2015 een structureel bedrag van €3 mln. gereserveerd. Tevens heeft GS het voornemen om een substantieel bedrag voor cofinanciering uit te trekken. Gelijktijdig met de PPN wordt het gewenste toekomstbeeld voor de Spoorzone naar de raad gezonden, waarvan de OV knoop en de gebiedontwikkeling onderdeel uit maken. Voor de gehele Spoorzone is het nodig om de komende jaren op basis van het geschetste toekomstbeeld verdere gebiedsontwikkeling mogelijk te maken. De uitvoering van de ontwikkelingsstrategie zal gericht zijn op het faciliteren van de stapsgewijze en organische ontwikkeling. De inzet is om initiatieven uit de markt te faciliteren en stimuleren. Tevens kunnen initiatieven vanuit overheden aan de orde zijn. Deze kunnen als vliegwiel voor de gebiedsontwikkeling Spoorzone fungeren.

stadsontwikkelfonds

Het stadsontwikkelfonds hebben wij in het leven geroepen om het tussentijds mogelijk te maken (investerings)projecten, zowel sociaal als fysiek, die een bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van de stad en waarin partijen bereid zijn samen met ons te investeren te bekostigen. Hierdoor kunnen wij flexibel inspelen op de mogelijkheden die zich voordoen in de stad. Het wordt hierdoor ook mogelijk ontwikkelingen vooruitlopend op grondexploitaties, stadsvernieuwings- en gebiedsontwikkelingsprojecten die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de stad te financieren. Momenteel is de stand van het stadsontwikkelfonds €4,95 mln.

Tabel 3.1

Verloop van het stadsontwikkelfonds

Stand per 1-1-2013		€8,00 mln.
Reeds geoormerkte bedragen	Bijdrage in knoop A28/N340 (vechtcorridor)	-1,50 mln.
	Reservering risico N35	0,25 mln.
	Hornbach/Shellterrein (in 1 ^e instantie)	-1,30 mln.
Restant		€4,95 mln.

Op dit moment zijn er geen nieuwe aanvragen voor het stadsontwikkelfonds, doch het instrument willen wij in de huidige omvang handhaven, mede omdat onze investeringsruimte verder beperkt is.

knelpunten

Het financiële perspectief noopt tot terughoudendheid in het honoreren van knelpunten. Binnen het bestaand beleid doen wij een voorstel om een drietal knelpunten op te lossen. Het betreft:

LED verlichting

In het vorige investeringsprogramma is aangegeven dat het openbaar verlichtingsplan als project wordt aangemerkt. Hiervoor zijn toen geen middelen geraamd. In 2012 is naar aanleiding van het initiatiefvoorstel van D66 bepaald dat LED als primaire lichtbron wordt ingevoerd. Voorts is een informatienota aan de raad aangeboden waarin een aantal varianten zijn aangegeven. Binnen de gemeentelijke financiële mogelijkheden willen wij de overgang naar LED verlichting starten. Wij kiezen voor variant 2 die inhoudt dat we de te verwachten uitval van masten omzetten naar LED. Alleen de hoogst noodzakelijke vervanging (op grond van de technische staat) wordt over de periode 2014 t/m 2017 aangepakt. We vervangen dan de armaturen in een hele straat naar LED. Per straat een paar armaturen vervangen door LED verlichting is geen optie, want dan verslechtert de beleving

van het licht. De vrijgekomen bruikbare armaturen worden gebruikt voor incidentele vervanging bij ander onderhoud, waarbij vervanging naar LED nog niet aan de orde is.

Gezien de leeftijdsopbouw van de lantaarnpalen en armaturen is verder uitstel van vervanging onwenselijk.

Door geen investeringen te doen verwachten wij een oplopende jaarlijkse overschrijding van het huidige onderhoudsbudget van ongeveer € 150.000 per jaar.

Voor een deel kunnen de investeringskosten uit het onderhoudsbudget bekostigd worden. Echter het is ook noodzakelijk om voor de periode 2014-2017 oplopend structurele middelen te reserveren. (2014 € 30.000, 2015 € 60.000, 2016 € 90.000 en 2017 € 120.000)

BANZ

Om het knelpunt binnen het Antillianenbeleid in het kader van Banz op te lossen trekken wij € 10.000 uit.

(zie ook hoofdstuk 4)

Onderhoud kunstobjecten

Doordat we de 1 % regeling kunst in exploitatiegebieden temporiseren komt het onderhoud van kunstwerken in gevaar, omdat die uit deze budgetten bekostigd worden. Daarom stellen wij voor hiervoor een apart budget in het leven te roepen van € 30.000. (zie ook hoofdstuk 4)

3.2 Projectdoorlichting

Om incidentele middelen vrij te maken om de voorziening Stadshagen te dekken hebben wij de projecten doorgelicht.

Bij de lopende projecten waarin nog keuzes gemaakt kunnen worden, hebben wij gekeken naar de betekenis van die projecten voor de stad. Wij willen de positieve kanten van Zwolle blijven ondersteunen. Bereikbaarheid en economische ontwikkeling wegen daarin zwaar.

Hetzelfde geldt voor het behoud van de kwaliteit van de stad. Bij de groenprojecten is onze keuze gebaseerd op projecten van belang direct in en om de stad, teneinde de kwaliteit van de buitenruimte te behouden.

In een aantal gevallen kiezen we ervoor budgetten terug te brengen, wat als gevolg kan hebben dat bij onverwachte grote kosten in de toekomst een beroep gedaan moet worden op middelen nieuw beleid

In een aantal gevallen bevonden projecten zich in een vergevorderd stadium van uitvoering, zodat eventuele vrijval al goed vast te stellen is. Daarnaast zijn alle projecten beoordeeld op mogelijk efficiency verbeteringen met een financieel effect.

Alle projecten uit het investeringsprogramma en lopende projecten groter dan € 500.000 uit de begroting (veelal de reserve nog uit te voeren werken) hebben wij beoordeeld op mogelijkheden tot bezuinigingen. Hieronder zijn deze projecten nader toegelicht. Met de projectendoorlichting hebben wij een incidentele ruimte gecreëerd van € 18 mln. en een structurele opbrengst van € 0,3 mln. (zie tabel 3.4)

projecten met financiële aanpassingen

1. Ceintuurbaar	
€	300.000

De uitvoering van de Ceintuurbaan bevindt zich in een vergevorderd stadium. Alle deelprojecten zijn inmiddels gestart en bijna afgerond. Direct na de winter worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd.

De huidige verwachting is dat het project zonder tekort of overschot kan worden afgerond.

Het budget kunst van € 300.000 zullen wij schrappen. Doordat dit project met zeer veel subsidies tot stand is gekomen bestaat er een risico dat de tegenprestatie wellicht te kort schiet. (zie ook punt 27)

2. Doorstroming openbaar vervoer	
€	250.000

De westelijke doorstroomas voor het openbaarvervoer is gekoppeld aan de Burgemeester Roelenweg oost.

Tevens is bij de begroting 2012 een budget van € 200.000 toegekend voor de VRI Katerdijk. Voor het deelproject Roelenweg oost heeft de provincie extra subsidie toegekend, hierdoor kan vanuit het krediet € 250.000 vrijvallen.

3. Fietspad Westerholterallee

€ 50.000

Het blijkt niet strikt noodzakelijk om een volwaardig fietspad aan te leggen. Wij willen een meer informeel pad (simpeler / tegel-verhard) aanleggen dat zowel door fietsers als voetgangers gebruikt kan worden.

Een deel van de kosten bestaat uit grondverwerving van aanliggende bedrijven. Het is mogelijk om met de betrokken bedrijven te overleggen of we om niet het pad over hun grond mogen aanleggen. Het fietspad wordt voor de werknemers van de bedrijven van Voorst aangelegd, dus de ondernemers hebben ook een belang.

Wij gaan er vanuit dat door deze maatregel het beschikbare budget van € 100.000 met de helft kan worden gereduceerd. Het betreft hier een investering uit het investeringsprogramma 2013-2016

4. Fietsstraat Klooienberglaan

€ 325.000

Bij de fietspaden en -straten is prioriteit gegeven aan het afronden van het rondje Zwolle en de doorgaande fietsverbindingen in het kader van de fietsbereikbaarheid en veiligheid. De Klooienberglaan komt daarom te vervallen. Wel is het nodig om de deklaag te vervangen (€ 100.000) Dit betekent een bezuiniging van € 325.000.

5. Fietsproject aanlanding fietspad Hanzeboog

€ 70.000

Dit fietsproject is nagenoeg afgerond. Bij de afronding kan een bezuiniging van € 70.000 worden bereikt

6. Vrijval reserve parkeren

€ 5.000.000

De komende jaren zullen parkeerbeleid en bereikbaarheid van de stad steeds meer als elkaar versterkende elementen worden ingezet volgens de inzichten van het project Beter Benutten.

Wij zien de volgende ontwikkelingen die deels positieve en deels negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van de reserve. Positief

- groei automobilititeit zet naar verwachting nog steeds door komende jaren
- bij succesvolle promotie van de gastvrije stad kan aantal bezoekers/parkeerders toenemen
- mogelijk betere kosteneffectiviteit met handhaving door aanbesteding medio 2013

Negatief

- stagnatie/daling van binnenstadsbezoek door o.m. internet winkelen dus parkeerinkomsten daling (is al ingezet en zal sterker worden)
- economische recessie leidt tot minder bestedingen en minder winkelbezoek
- minder (snelle) toename van winkelaanbod in en rond Binnenstad (Katwolderplein, Bankenlocatie, Weeshuisstraat, e.d.) en daardoor een lager aantal bezoekers/parkeerders.

Rekening houdend met ontwikkelingen die we nu voorzien vinden wij het gerechtvaardigd om incidenteel € 5 mln. uit de reserve vrij te laten vallen. Tevens is daarbij rekening gehouden met een verhoogde forfaitaire BTW bijdrage van jaarlijks € 100.000 aan de algemene middelen. In tabel 3.2. is het te verwachten verloop van de parkeerreserve weergegeven. Deze vrijval is zonder gevolgen voor het lopend parkeerbeleid.

Tabel 3.2

Verloop reserve parkeren t/m 2020		
	(bedragen x € 1.mln.)	2013
Stand per 1-1-2013		9,4
Jaarlijks exploitatieresultaat parkeren (gem. € 1 mln. per jaar)		7,9
Investeringsruimte		-10,7
Vrijval t.g.v. dekking tekort Stadshagen		-5,0
Stand per 31-12-2020		1,6

7. Plankosten binnenstad

€ 90.000

Een bedrag van € 90.000 kan bespaard worden door efficiency maatregelen en een kritisch budgetbeheer.

8. Talentstad

€ 6.209.000

In 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders van Zwolle Landstede laten weten positief te staan tegenover de herhuisvesting van Talentstad en daarvoor tot uiterlijk 1 maart 2012 € 10,9 mln. te reserveren. Hiervan is voor € 6,2 mln. een voorziening getroffen in de MPV. De overige middelen zijn opgenomen in de onderwijshuisvestingsbegroting. Alvorens een definitief standpunt in te nemen zal Landstede als ontwikkelende partij uiterlijk op 1 maart 2012 concreet inzicht in de plannen

verschaffen op basis van vastgestelde uitgangspunten en randvoorwaarden. In gezamenlijk overleg is de termijn voor de presentatie van het plan vorig jaar één keer verlengd tot 1 maart 2013. Tot op heden is ons geen plan voorgelegd. In een recent overleg hebben we Landstede meegedeeld dat wij afzien van de reservering. Dat neemt niet weg dat we de ambitie blijven houden om gezamenlijk tot een nieuwe integrale huisvesting van Talentstad te komen. Landstede bereidt daartoe een bouwplan voor op basis van de actuele leerlingenprognose 2013- 2027.

De financiële basis voor het realiseren van onze ambitie vormt €4,7 mln. aan onderwijshuisvestingsmiddelen, omdat wij de de verantwoordelijkheid houden voor de huisvesting van leerlingen van groepen 3 en 4 VMBO SSCO, die een onderdeel vormen van Talentstad. Daarnaast zullen wij de verkoopopbrengst van gebouw Blaloborgh aan landstede te betrekken als bijdrage aan het te realiseren plan.

9. Reserve onderhoud sportaccommodaties

€ 425.000

De reserve onderhoud sportaccommodaties is gekoppeld aan het meerjarig onderhoudsplan (MOP) De doorlichting van de reserve voor de komende jaren leert dat de reserve tot en met 2019 meer dan voldoende toereikend is. Hierbij hebben we rekening gehouden met het feit dat nog een aantal buitensportaccommodaties in het MOP moeten worden opgenomen. In totaal kan €425.000 vrijvallen.

10. Budget ruimen explosieven

€ 1.200.000

Via het gemeentefonds ontvangen wij tot en met 2014 middelen voor het ruimen van explosieven die in een reserve worden opgenomen. Wij stellen voor om de minimale hoogte van de reserve op €500.000 te bepalen. Wij verwachten dat een dergelijk reserve voldoende zal zijn. Een klein risico kan bestaan dat zich in de toekomst excessieve kosten zullen voordoen. Deze zullen dan apart gefinancierd moeten worden. Er kan met deze uitgangspunten €1,2 mln. vrijvallen.

11. Budgetten voor geluid

€ 225.000

Het is wettelijk vereist om een actieplan geluid op te stellen waarin de verplichtingen van de komende vijf jaar zijn vastgelegd. Medio 2013 zal een nieuw actieplan worden gepresenteerd. Binnen de ISV middelen is nog een bedrag van €724.000 beschikbaar voor geluidsaneringsprojecten. Door de huidige werkwijze werk met werk maken blijkt het mogelijk goedkoper te werken dan via de traditionele manier. Daarom hebben wij de budgetten geluid met €225.000 terug gebracht.

12. Woonwagenlocaties/MCB

€ 50.000

Circa 10 jaar geleden is voor het multifunctioneel centrum Boerendanserdijk bij realisatie als bijdrage in de kosten €50.000 toegezegd. Gedurende de afgelopen jaren is van deze toezegging geen gebruik gemaakt, zodat wij het bedrag laten vrijvallen.

13. Startersleningen

€ 300.000

Dit jaar is besloten tot de voortzetting van de regeling voor startersleningen en het verdubbelen van de regeling. Daarbij is gekozen voor het aangaan van een lening/activering in plaats van een revolving fund. Op deze manier zijn er minder gereserveerde middelen binnen het ISV nodig en kan €300.000 vrijvallen.

14. Digitaal ondernemersloket

€ 250.000

Wij hebben geen prioriteit gegeven aan het digitaal ondernemersloket dat in het kader van ZKN werd ontwikkeld. Wij zullen onderzoeken in hoeverre we dit in het kader van Dimpact verder kunnen aanpakken. Dit levert een bezuiniging op van €300.000

15. Parkeerdek Noordereiland

€ 200.000

Mede door de ontwikkelingen rond het project Kamperpoort hebben wij besloten het parkeerdek Noordereiland langer open te houden. Vanaf 2017 betekent dat een extra opbrengst van €0,5 € per jaar. Om het dek langer open te houden moeten de nodige onderhoudswerkzaamheden worden verricht. De aanbesteding zal naar verwachting lager uitvallen dan het beschikbare krediet, waardoor €200.000 kan vrijvallen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de parkeerreserve.

16. Brede school

€ 95.000

Voorjaar 2012 is besloten om de bestaande brede scholen door te ontwikkelen en het aantal brede scholen niet uit te breiden. Hierdoor kan een bedrag van € 95.000 vrijvallen.

17. Gehandicaptensport

€ 74.000

Er wordt gewerkt op basis van de nota aangepast sporten die in 2010 is vastgesteld. Het belangrijkste deel van het budget wordt ingezet voor de inzet van de sportconsulent en de sportcoach in dienst bij SportService Zwolle en voor incidentele sportactiviteiten binnen het kader van de subsidieregeling aangepast sporten. Het blijkt dat de afspraken voortvloeiend uit de nota kunnen worden uitgevoerd, terwijl daarnaast een bedrag van € 74.000 kan vrijvallen.

Na beëindiging van het project zullen de werkzaamheden van de betaalde krachten worden ingebed in de nieuwe structuur van buurtsportcoaches

18. Programma duurzaamheid

€ 50.000

Het programma duurzaamheid loopt tot eind 2014 en de uitvoeringsagenda is aangepast. Binnen de kaders van deze uitvoeringsagenda zullen wij € 50.000 bezuinigen. Het betreft hier middelen voor onderzoek geothermie, de MVO prijs, duurzaamheid in het onderwijs, communicatie en lokale energieopwekking.

19. Programma participatie

€ 75.000

Het programma participatie is volop in uitvoering en loopt tot 2015. Een nauwkeurige raming van de kosten om het programma uit te voeren heeft uitgewezen dat zonder noemenswaardige ingrepen in het programma € 74.000 kan vrijvallen.

20. Langeholterweg

€ 200.000

De middelen (€ 200.000) stonden gereserveerd voor het tekort op het project Langenholterweg. Op dit moment wordt een voorstel voorbereid voor de ontwikkeling van 2 grexen Langeholterweg en Geert Grotestraat. De ontwikkelaar zal beide projecten in samenhang ontwikkelen. Het project Geert Grotestraat met een positief resultaat en het project Langeholterweg met een negatief resultaat.

Door de projecten te combineren kan het tekort Langeholterweg anders worden opgelost, deels door de winst op de inbrengwaarde in te zetten, en deels door een bijdrage van de Geert Grotestraat. Dit wijkt af van de uitgangspunten grondbeleid.

21. Onderwijshuisvesting VO scholen

€ 258.000

Wij nemen samen met de VO scholen deel aan de VNG pilot doordecentralisatie VO Deze zal resulteren in een integraal inzicht in de investeringsplanning en de gemeentelijke dekkingsmiddelen teneinde meer grip te krijgen op dit omvangrijke vraagstuk. Het thans beschikbare budget is pas in 2014 nodig. Het incidenteel voordeel op de kapitaallasten van 2013 kan daarom vrijvallen.

(€ 258.000)

22. Impuls brede scholen

€ 232.000

In 2008 hebben wij een rijksbijdrage ontvangen voor de impulsregeling brede school waarop geen terugbetalingsregeling van toepassing is. Na aftrek van de verplichtingen in het kader van het convenant iedereen doet mee kan een bedrag van € 232.000 vrijvallen zonder dat dat consequenties heeft voor genoemd convenant en het bestaand beleid.

23. Handhavingsmaatregelen SoZa

€ 35.000

De afwikkeling van de handhavingsmaatregelen is in de jaarrekening 2012 ten laste van het voordeel op de bijstandsverlening verwerkt. Het bedrag van de reserve kan daarom vrijvallen (€ 35.000)

24. Excessieve archeologische opgravingen

€ 200.000

In 2010 is deze reserve ingesteld omdat wij een groot beroep op deze reserve verwachtten. Dit heeft zich niet voorgedaan. In de komende jaren verwachten wij ook niet veel aanvragen. Daarom stellen wij voor deze reserve af te romen tot een bedrag van € 100.000. Hieruit kunnen voorkomende gevallen worden bekostigd. Bij een eventuele onverwachte grote opgraving die doorgaans in het kader van bouwprojecten plaats vinden zal een beroep gedaan worden op incidentele middelen.

25. Compensatie werkgevers-aanspraken gelden team milieu

€ 140.000

Deze reserve is overgenomen van de Regio IJssel Vecht. Deze reserve zullen we toevoegen aan het implementatiebudget bezuinigingen.

26. Diverse groenprojecten

€ 1.029.000

Bij de groenprojecten geven wij prioriteit aan de projecten die bijdragen aan de kwaliteit binnen en om de stad. Bij de overige groenprojecten hebben wij een taakstelling opgenomen van € 1 mln. Het gaat hierbij om de volgende projecten/reserves: reserve nog uit te voeren werken ten behoeve van waterretentie, ingangen park de Wezenlanden, brug Tippe, natuuronderdeel in het uitloopgebied westenholte, Pontje Kijk in de Vegt, Brug Breezicht, Koepelprojecten in het kader van het nationaal landschap IJsseldelta. Bij deze laatste groenprojecten werken wij nauw samen met de provincie. Met GS zijn wij in overleg over hoe de verdeling van de resterende middelen het best kunnen plaats vinden.

27. Kunstuitingen

€ 177.000

De prioriteit bij kunstuitingen ligt bij de kustroute Stationsplein – Museum de Fundatie. Om deze kunstroute goed vorm te geven is er een tekort van € 50.000.

Wij zullen bij exploitaties de 1 % regeling nader bezien. Per jaar zullen wij vaststellen of deze bedragen besteed zullen worden ten behoeve van kunst of dat vrijval kan plaats vinden.

Wij stellen voor het budget voor kunstuitingen Stadshagen te schrappen. Het gaat om een bedrag van € 227.000.

In totaliteit kan een bedrag van € 177.000 vrijvallen.

Het budget binnen het project Ceintuurbaan voor het aanbrengen van kunst komt eveneens te vervallen. (zie 1)

Het onderhoud van de kunstwerken wordt tot op heden eveneens uit de 1% regeling betaald. Daarom hebben wij dit onderwerp bij de knelpunten gehonoreerd.

28. Overschot reserve HIS

€ 555.000

Na aftrek van de nog te verrekenen investeringskosten voor de HIS resteert een bedrag van € 555.000 in de reserve dat kan vrijvallen. Dit bedrag was met name beschikbaar voor opvang van renterisico's in het investeringsverloop. Inmiddels is het project zo ver gevorderd dat deze renterisico's nihil geworden zijn.

29. Aquamarijn

€ 2.918.000

Bij het project Bagijneweide is uitgegaan van het verplaatsen van de Aquamarijn. Het woningbouwprogramma voor de Bagijneweide zal vanwege de huidige woningmarktsituatie voorlopig niet gerealiseerd worden. Nu de locatie Wipstrik niet geschikt is gebleken voor de vestiging van de nieuwbouw voor de Aquamarijn kiezen wij voor een tijdelijke oplossing op de Turfmarkt gedurende een periode van 7 jaar. Hiertoe zullen twee kwalitatief goede noodlokalen worden gebouwd.

In het financieel meerjarenbeeld Onderwijshuisvesting is vanaf 2014 rekening gehouden met de nieuwbouw aan de Wipstrikkerallee. Deze middelen vallen vrij en de eenmalige kosten om de huidige locatie geschikt te maken worden uit deze vrijval gedekt. In totaal gaat het om een structureel bedrag van € 120.838.

30. Onderwijshuisvesting

€ 787.000

De restant kredieten in het kader van de onderwijshuisvestingsinvesteringen zijn doorgenomen. Het blijkt dat op zeven kredieten geen beroep meer zal worden gedaan. Hierdoor valt een bedrag van structureel € 54.293 vrij.

31. Stadion Oosterenk

€ 1.000.000

In 2013 vindt de afwikkeling plaats van het project Oosterenk. Inmiddels zijn de woonboten verkocht waardoor een vrijval van middelen plaats kan vinden. Het betreft een bedrag van € 80.000 structureel.

32. Kleedkamer SVI

€ 20.000

De kleedkamers van SVI zijn gerealiseerd. Van het krediet blijft structureel € 1.400 over.

33. Zwembad Ossenkamp

€ 162.000

Omtrent de kosten van het zwembad is nu duidelijkheid. Er kan een bedrag van € 162.000 vrijvallen hetgeen structureel neerkomt op € 31.545.

34. Kunstgras Marslanden

€ 45.000

Van het krediet voor de aanleg van het kunstgras op het sportpark Marslanden blijft € 45.000 incidenteel over wat structureel neerkomt op € 5000.

Overleg met de provincie

De prioriteiten bij de projectdoorlichting zijn ingegeven door onze eigen ambities. Bij een aantal projecten is sprake van provinciale cofinanciering. Dit is geen criterium geweest in het bepalen van onze keuze. Wanneer gemeentelijke middelen vrijvallen, vallen ook de provinciale middelen vrij. Hierover zijn wij het bestuurlijk overleg met de provincie gestart. Mogelijk dat het resultaat van dit overleg nog accentverschuivingen tot gevolg heeft.

De projecten waarmee provinciale cofinanciering is gemoeid zijn in tabel 3.3 aangegeven.

Naast deze projecten betrekken wij ook de vertraming Zwolle-Kampen en de fietsbrug Blalweg bij het bestuurlijk overleg. Vanwege het mislukken van de aanbesteding van het vervoer op de Kamperlijn hebben de gezamenlijke partners besloten tot een heroriëntatie: is vertraming nog haalbaar of moet worden ingezet op een alternatief? De middelen voor deze projecten blijven door ons gereserveerd.

Over het resultaat van het overleg met GS zullen wij u bij de PPN behandeling informeren.

Tabel 3.3

Projecten met provinciale cofinanciering			
Projecten	Totaal	Zwolle	Provincie
Fietsstraat Klooienberglaan	650.000	325.000	325.000
<u>Groen projecten:</u>			
Natuuronderdeel uitloopgebied Westenholte	100.000	25.000	75.000
Uitloopgebied Stadsbroek inrichtingsplan W'holte	200.000	200.000	260.000
Brug De Tippe	700.000	200.000 1)	500.000
Brug Breezicht	700.000	200.000 1)	500.000
Pontje kijk in de Vegt	450.000	200.000 1)	250.000
Deelproject ingangen park Wezenlanden	170.000	170.000	0 2)

1) Deze projecten maken onderdeel uit van de grex stadshagen en hebben vanwege de extra tekortvoorziening nog een waarde van 2/3 deel van het genoemde bedrag.

2) Maakt onderdeel uit van een totaalplan waarin de provincie € 0,5 mln. bijdraagt.

Tabel 3.4

Opbrengst projectdoorlichting				
	(bedragen x €)	opbrengst		
		totaal	incidenteel	structureel
1. Ceintuurbaan, vrijval kunstbudget	300.000	300.000		
2. Doorstroming Openbaar vervoer	250.000	250.000		
3. Fietspad Westerholterweg	50.000	50.000		
4. Fietsproject Klooienberglaan	325.000	325.000		
5. Fietsproject aanlanding fietsbrug Hanzeboog	70.000	70.000		
6. Vrijval vanuit parkeerreserve	5.000.000	5.000.000		
7. Binnenstad plankosten	90.000	90.000		
8. Talentstad	6.209.000	6.209.000		
9. Reserve onderhoud sportaccommodaties	425.000	425.000		
10. Budget ruimen explosieven	1.200.000	1.200.000		
11. Minder budget voor geluid (milieu)	225.000	225.000		
12. Woonwagenlocatie / MCB	50.000	50.000		
13. Startersleningen/ overschot reserve ISV	300.000	300.000		
14. Budget voor digitaal ondernemersloket	250.000	250.000		
15. Parkeerdek Noordereiland (verr. met res. parkeren)	200.000	200.000		
Af: toevoeging aan parkeerreserve			-200.000	
16. Brede school	95.000	95.000		
17. Gehandicaptensport	74.000	74.000		
18. Programma duurzaamheid	50.000	50.000		
19. Programma participatie	75.000	75.000		
20. Langenholterweg	200.000	200.000		
21. Onderwijshuisvesting VO scholen	258.000	258.000		
22. Impuls brede school	232.000	232.000		
23. Handhavingsmaatregelen sociale zaken	35.000	35.000		
24. Excessieve archeologische opgravingen	200.000	200.000		
25. Compensatie gelden team milieu regio	140.000	140.000		
Af: toevoeging aan implem.budget bedrijfsvoering			-140.000	
26. Diverse groenprojecten	1.029.000	1.029.000		
27. Kunstuitingen	177.000	177.000		
28. Overschot reserve HIS	555.000	555.000		
29. Aquamarijn	2.918.000			120.838
30. Onderwijshuisvesting diversen	787.000			54.293
31. Stadion Oosterenk	1.000.000			80.000
32. Kleedkamers SVI	20.000			1.400
33. Nieuw zwembad Ossenkamp	162.000			31.545
34. Kunstgras sportpark Marslanden	45.000			5.000
Totaal	22.996.000	17.724.000		293.076

Tabel 3.5

Te handhaven projecten		
1.	Diezerpoort fysiek	IP
2.	Duurzaam Dieze oost	
3.	Diezerpoort sociaal	
4.	Knoop A28-N340	IP
5.	Beter benutten ZKN	
6.	Regionale bereikbaarheid (BREZ)	
7.	Verkeersveiligheid (fietsers) Hermelenweg	IP
8.	Langzaamverkeersmaatreg. Campus	
9.	Spoorzone	IP
10.	Visie op ondergrond	
11.	Bodemsanering Tadema	
12.	Stim.reg.duurzh/woningbouwprod.	
13.	Ruimte voor de Vecht - Vechtcorridor	
14.	Binnenstad projectkosten	IP
15.	Scholenbouw Stadshagen	
16.	Het Anker	IP
17.	Hedon	IP
18.	Masterplan sportaccommodaties	
19.	Wijkboerderij SH	
20.	Woonservicegebied	
21.	Walgebruik Almeloos kanaal	
22.	Woonwagenlocaties	
23.	Duurzame versterking Voorst	
24.	Actieplan Jeugdwerkloosheid	
25.	Sociaal plan zwembaden	
26.	Geclusterde voorziening (verhuiskosten)	
27.	Trapjeswoningen Holtenbroek	
28.	Herstructurering Ittersumerlanden	
29.	Wijkenaanpak Kamper- en Diezerpoort (IMG)	IP
30.	Verbeteren Havens Voorst	
31.	Rodetorenbrug	
32.	Integrale Saneringsvariant	
33.	Geluidssanering / m.n.Mimosastraat	
34.	Brandweerpost Noord	
35.	Fundatie	IP
36.	Renovatie openluchtbad	IP
37.	Sportpark Het Hoge Laar	
38.	Roelenweg Oost	
39.	Onderhoudsreserv verhuurde panden	
40.	Brandpreventieve maatregelen	
41.	Het Nieuwe Werken	
42.	Arbeidsvoorwaarden lokale CAO (GO)	
43.	Verduurzaming stadhuis	
44.	Verduurzaming stadskantoor	
45.	Onderhoudsreerve panden gem.huisv	
46.	Onderhoudsreserve onderkomens	
47.	Diverse groenprojecten afhankelijk van overleg met GS	
IP	= investeringsprogramma	

4. Gericht bezuinigen

Een sterke stad met gezonde financiën. Dat vraagt maatregelen van het bestuur om het tekort op de exploitatie Stadshagen te dekken en om het meerjarenperspectief sluitend te krijgen. De dekking van het tekort Stadshagen is in het tweede en derde hoofdstuk toegelicht. Hier komen bezuinigingen met een meerjarige doorwerking aan de orde. De bezuinigingen zijn verdeeld in twee categorieën, concrete voorstellen en een proces voor de invulling van verdere bezuinigingen. De definitieve omvang van de vorig jaar vastgestelde bezuiniging op het Stedelijk Museum en OdeonDeSpiegel komen in 4.4 aan de orde. Bezuinigingen gaan gepaard met kosten, kosten die voor de baat uitgaan. Of kosten die het gevolg zijn van bezuinigingen. Deze worden in 4.5 toegelicht.

4.1 Aanpak

De meerjarenraming laat een tekort zien van € 10 mln in 2017. De inzet is gericht op het zoveel mogelijk sluitend krijgen van de jaarschijf 2015. Dat geeft een nieuwe gemeenteraad ruimte om zich voor te bereiden op investerings- en bezuinigingskeuzes op langere termijn. Die ruimte is ook nodig omdat er nog onzekerheid over het rijksbeleid is. In 2014 is er geen probleem, dan is er zelfs sprake van een overschot.

Voor het derde achtereenvolgende jaar deze raadsperiode zijn structurele bezuinigingen onderdeel van de Perspectiefnota. Stad en organisatie zijn volop bezig uitvoering te geven aan de eerste twee operaties. Bij de geraamde opbrengsten ligt de nadruk op het jaar 2015. Dat vraagt de komende tijd de nodige implementatiekracht. In deze context bereidt Zwolle zich voor op nieuwe bezuinigingen.

De aanpak en invulling van de derde bezuinigingsronde kent een sterk bestuurlijk oriëntatie. Het college heeft zich daarbij laten inspireren door een frisse blik van buiten. Hoe doet Zwolle het in vergelijking tot andere steden? Wat kunnen we van hen leren? Een modelanalyse waarin bezuinigingsmaatregelen zijn gescoord op “gericht op de begroting of gericht op organisatieverandering” en het “effect op korte (reactief) of lange termijn (strategisch)” biedt inzicht in de bezuinigingskeuzes die tot nu toe gemaakt zijn en hoe die zich verhouden tot andere gemeenten.¹ Hieruit volgt dat Zwolle minder dan andere gemeenten heeft gekozen voor inkomstenverhogende maatregelen op de lange termijn en meer dan andere gemeenten heeft gekozen voor lange termijn organisatieverandering.

De eerder vastgestelde bezuinigingen op de bedrijfsvoering zijn volop in uitvoering: De samenwerkingstrajecten met Rova/Wezo, met de provincie Overijssel en Kampen in het SSC, met Lococensus Tricijn als het om invordering gaat en de samenwerking binnen de regionale RUD vragen aandacht en energie om de geraamde besparing daadwerkelijk in te boeken. Daarnaast is de organisatie bezig met de implementatie van de veranderingen die vastgestelde generieke formatiereductie van 10% en de reductie van 20% op beleidsfuncties mogelijk maken. Met uitzondering van het intrekken van de voorschotregeling vakantiegeld, zijn op korte termijn verdere bezuinigingen op de bedrijfsvoering niet verantwoord. Voor de lange termijn kan de bedrijfsvoering wel weer onderdeel uitmaken van verdere bezuinigingen, een analyse van de verhouding tussen directe en indirecte kosten (zie 4.3) kan hiertoe aanleiding geven.

Gewapend met deze kennis zijn de afzonderlijke portefeuilles op hoofdlijnen beoordeeld op de mate waarin het beleid bijdraagt aan de kracht van de stad en haar inwoners. Binnen de financiële portefeuille is gekeken naar financieel technische ingrepen. Dat heeft geleid tot een aantal concrete voorstellen.

In dit hoofdstuk vindt u concrete voorstellen die de raad nu kan vaststellen, deze tellen op tot € 3,2 mln. Daarnaast een voorstel voor het opstellen van een pakket bezuinigingsideeën voor het nieuwe gemeentebestuur. Waar mogelijk vertaalt het college die al in concrete voorstellen bij de begroting 2014. Want het zoveel mogelijk sluitend krijgen van de jaarschijf 2015 binnen deze raadsperiode is de inzet.

4.2 Concrete voorstellen

De meest substantiële bezuinigingvoorstellen zijn van financieel technische aard. De wijziging van de rentesystematiek, het doorberekenen van btw aan tarieven en het ten gunste laten komen van het Rova-dividend aan de algemene middelen. Bij elkaar circa € 2 mln. De voorstellen binnen de inhoudelijke begrotingsprogramma's tellen op tot circa € 1 mln. De meeste voorstellen hebben een effect per 2014. De afzonderlijke voorstellen worden hierna toegelicht en afgesloten met een samenvattend overzicht.

¹ Hiemstra&DeVries, presentatie raad 4 maart.

1. Financiële techniek/algemeen

a. Wijziging Rentesystematiek

€ 400.000

Een wijziging van de rentesystematiek kan een structureel voordeel opleveren van € 0,4 mln per 2014. En in aanvulling daarop een incidentele opbrengst in de jaren 2014, 2015 en 2016, zoals ook in het tweede hoofdstuk is beschreven. Daarvoor zijn de volgende aanpassingen nodig:

- Betere en objectiever onderbouwde rentepercentages bij het ramen en doorbelasten van rente.
- Geen rente over het eigen vermogen (reserves), enkele uitzonderingen daargelaten. Hiermee vervalt ook de opbrengst renteaftopping over de reserves.
- Werken met kasstromen per jaar die gekoppeld zijn aan geplande investeringen en onderhanden werk binnen de grondexploitatie. Dat leidt tot realistische en transparante renteprognoses en tot aansluiting bij de te verstrekken informatie in het kader van het EMU-saldo en de Wet HOF.

Door een betere sturing vooraf, leiden deze aanpassingen tot kleinere renteversillen bij de beleidsrapportages en jaarrekening.

Er zijn veel factoren binnen de rentesystematiek die het renteresultaat beïnvloeden. Het manco in de huidige systematiek is dat de rentelasten van onderhanden- en nieuwe investeringen volledig in het eerste begrotingsjaar worden verwerkt, terwijl de investeringen in werkelijkheid gefaseerd over de jaren worden uitgevoerd. Via de concernstelpost onderuitputting rente wordt hiervoor gemeentebreed de op de begrotingsprogramma's te hoog geraamde rente gecorrigeerd. Deze systematiek is niet transparant en leidt jaarlijks bij de beleidsrapportages tot behoorlijke afwijkingen (meestal rentevoordelen).

De nieuwe rentesystematiek beoogt een realistische en transparante aansluiting tussen de prognose en de werkelijke rentelasten op programmaniveau. Daarvoor is het nodig de investeringen op basis van de verwachte jaarlijkse kasstromen (fasering in jaarschijven) te ramen. Dit betekent dat de rentelasten (maar ook de afschrijvingslasten en de inzet van reserves) niet volledig in het eerste jaar worden geraamd, maar afhankelijk worden van het jaar waarin de (deel)investeringen plaatsvinden.

Deze systematiek wordt nu voor de bestaande investeringen uitgewerkt en het streven is dit met ingang van de begroting 2014 toe te passen. Voor nieuwe investeringen betekent dat in of bij elk raadsvoorstel inzicht wordt gegeven in welke jaren de investering zal plaatsvinden. Na verwerking van de jaarrekening wordt jaarlijks in het voorjaar een actualisering/bijstelling van de fasering doorgevoerd.

De beoogde opbrengst van € 0,4 mln is het gevolg van verschillende veranderingen in de rentesystematiek, zoals:

- Het rentepercentage voor nieuw aan te trekken lang geld komt volgens de voorgestelde methode nu uit op 4,0% (was 4,6%) en voor kortgeld op 2,5% (was 2,5%).
- Het renteomslagpercentage (doorbelasting aan de programma's) is gekoppeld aan het lang geld percentage en komt eveneens op 4,0% (was: 4,6%), dat houdt tevens in dat de doorbelasting van rente aan de rendabele begrotingsposten (zoals bijvoorbeeld riolering, parkeren en grondexploitaties) eveneens verlaagd wordt naar 4,0% (was 4,6%).
- De post onderuitputting kapitaallasten ad € 1,5 mln. in 2014 wordt fors verlaagd of afgeschaft.
- Geen rentetoevoeging aan het eigen vermogen (was 4,6%).
- De structurele opbrengst renteaftopping ad € 1,1 mln. komt te vervallen.
- De incidentele opbrengst renteaftopping (jaarlijks fluctuerend) komt te vervallen.

De beoogde besparing is gebaseerd op voorlopige gegevens. In de periode tot de begroting 2014 werken we de rentenotitie verder uit. De resultaten worden in de begroting 2014 meegenomen. Een informatienota over dit onderwerp is in aanvulling op de perspectiefnota aan de raad verstrekt.

1. Financiële techniek/algemeen

b. Parkeervonds, doorbelasting forfaitaire btw.

€ 100.000

Zie hoofdstuk 3 voor de toelichting.

2. Woonlasten

€ 1.600.000

Vanuit het oogpunt van kostendekkendheid van de tarieven zijn de producten afval en riolering beoordeeld op de mogelijkheid van verdere kostentoerekening. Bij beide producten is dat het geval, de belangrijkste component is het aan de tarieven afval en riolering toe te rekenen bedrag voor de zogenaamde forfaitaire BTW. De forfaitaire BTW betreft een wettelijk toegestane kostencomponent die ontstaan is bij de invoering van het BTW-compensatiefonds in 2003. De gemeenten zijn destijds via het gemeentefonds gekort om het landelijk BTW-compensatiefonds te voeden. Voor die tijd kregen de gemeenten de BTW kosten niet gecompenseerd en maakten ze deel uit van de kosten- c.q. tariefberekening.

Mede op basis van het rijksbeleid om de BTW te verhogen van 19% naar 21% en de met ingang van 2015 door te voeren korting op het gemeentefonds vanwege de toenemende compensaties uit het BTW-compensatiefonds (nadeel voor het rijk) zijn de vanaf 2003 bepaalde forfaitaire BTW-bedragen geactualiseerd.

Voor afval betekent dit dat de jaarlijkse forfaitaire toeslag uitkomt op € 1.990.000 mln. In de tariefberekening is tot nu toe € 1.154.000 doorbelast. De aanvulling vanaf 2015 is € 835.000.

Voor riooltarieven gaat de doorbelasting van de forfaitaire BTW met € 281.000 omhoog naar € 525.000.

Overige mutaties die verband houden met de tariefbepaling van riolering en afval betreffen: het aan het product riolering doorbelasten van de onderhoudskosten van stedelijk water € 65.000, dit heeft te maken met het verwerken van afstromend hemelwater, en het volledig aan de algemene middelen toevoegen van de dividendinkomsten van de NV ROVA. In de huidige situatie wordt 27% van het dividend aan de algemene middelen toegevoegd en komt 73% ten gunste van het product afval. Wettelijk zijn er geen belemmeringen om het dividend volledig ten gunste van de algemene middelen te brengen.

Voor het product riolering is relevant te weten dat in het kader van het Bestuursakkoord Water is afgesproken om landelijk per 2020 structureel € 380 mln. te besparen in de afvalwaterketen. Recent is hier een intentieovereenkomst in de regio over gesloten.

De gevolgen voor de riool- en afvaltarieven worden definitief bij de begroting 2014 op basis van de tarievennota bepaald. Door het inzetten van de beschikbare reservemiddelen voor beide producten (met een minimum reservebedrag van € 1,0 mln. voor riolering en € 0,5 mln. voor afval) kan naar huidige inzichten voor de riooltarieven volstaan worden met de inflatieaanpassing. Bij de afvaltarieven moet rekening worden gehouden met een hogere tariefsstijging. Voor beide tarieven geldt dat in 2013 geen tariefstijging is toegepast.

3. Voorschotregeling vakantiegeld

€	10.000
---	--------

De voorschotregeling vakantiegeld stelt medewerkers van de gemeente in staat om in januari een voorschot van het jaarlijkse vakantiegeld te ontvangen. Ongeveer een derde van de medewerkers maakt gebruik van deze mogelijkheid. Ten tijde van het instellen van de regeling werd de jaarlijkse zomervakantie vaak geboekt en betaald in januari. Tegenwoordig is dat meer gespreid over het jaar. Het beëindigen van de regeling levert een structureel rentevoordeel van circa € 10.000 op.

4. Inzet budget Economie

€	65.000
---	--------

Op het budget Economie kan € 65.000 bespaard worden door gericht in te zetten op marketing en minder initiatieven te financieren.

5. Inzet budget Mobiliteit

€	pm
---	----

Enkele jaren geleden zijn middelen toegekend voor het intensiveren van het mobiliteitsbeleid. Het gaat om een budget van € 50.000 dat voor heroverweging in aanmerking komt. We willen gericht blijven inzetten op de begeleiding van de knoop N340 en structureel investeren in Verkeersmanagement.

Op termijn betekent dit een bezuiniging van € 25.000. Of dat per 2017 of 2018 is, is nog niet duidelijk. Daarom zetten we de besparing nu pm. Het heeft als consequentie dat we minder goed kunnen inspelen op verzoeken van partners om te participeren in projecten. De destijds gewenste beleidsintensivering wordt niet gerealiseerd.

6. Inzet budget Groen en Milieu

€	30.000
---	--------

De inzet van het budget Groen en Milieu kan met € 30.000 teruggebracht worden van een ton naar € 70.000. De invulling van de besparing vraagt onder meer overleg met de Milieuraad.

7. Inzet budget Ruimtelijke Plannen

€	50.000
---	--------

Het budget voor het ontwikkelen van ruimtelijke plannen wordt verlaagd met 50.000 euro. In de afgelopen periode is hier sprake van een structurele onderbesteding die samenhangt met de teruglopende marktontwikkeling. In de toekomst zullen we op een andere manier met ruimtelijke initiatieven omgaan. Daarom kan dit bedrag structureel vrijvallen.

8. Vrijval wijkservicepunten Leefbaarheid en Welzijn

€	50.000
---	--------

Het budget wijkservicepunten kent een jaarlijks overschot van € 50.000. Dit bedrag kan vrijvallen.

9. Onderwijs en Jeugd
a. Inzet budget Jeugdbeleid

€ 2.000

Er is sprake van een structurele onderbenutting op het budget voor Jeugdbeleid. In 2011 en 2012 is een deel van dit budget niet ingezet en ook voor 2013 zijn op deze post geen uitgaven voorzien. Een bedrag van € 10.000 wordt heringezet voor BANZ. Een bedrag van € 2.000 kan vrijvallen.

9. Onderwijs en Jeugd
b. Inzet budget brede school

€ 50.000

De gemeentelijke subsidie voor brede scholen is hoog in de startfase en bouwt daarna geleidelijk af naar een lager niveau. Vorig jaar is besloten het aantal brede scholen niet verder uit te breiden. Van de bestaande brede scholen zitten er steeds meer in de structurele fase. Daardoor is er minder budget voor coördinatie nodig en kan het bedrag van € 50.000 structureel vrijvallen.

9. Onderwijs en Jeugd
c. Leerlingenvervoer Onderwijs en Jeugd

€ 75.000

In 2010 is bij de vaststelling van de PPN 2011-2014 structureel € 225.000 toegekend aan het leerlingenvervoer in verband met een verwachte kostenstijging als gevolg van een nieuwe aanbesteding. In 2012 is er sprake van een onderbenutting van € 270.000 op het budget leerlingenvervoer.

- De verwachte kostenstijging heeft zich niet voorgedaan;
- Een nieuwe beoordelingssystematiek heeft geleid tot een lichte daling t.o.v. 2010;
- Een deel van de kosten van 2012 is al uitbetaald in 2011. Tot 2012 werden de kostenvergoeding aan ouders betaald over het schooljaar en vanaf 2012 worden deze betaald per kalenderjaar. Dit betekent dat een deel van 2012 al in 2011 is uitbetaald volgens de oude systematiek, waardoor de uitgaven in 2012 lager uitvallen. Dit geeft een vertekend beeld.

Met name dit laatste betekent dat er geen sprake is van een structurele onderbenutting van de hierboven aangegeven omvang, maar ook is onzeker of de daling in 2012 een trend is of een eenmalige afwijking. Bij de prognose voor 2013 is daarom uitgegaan van de uitgaven 2011. Op basis hiervan zou een bezuiniging van maximaal € 125.000,- kunnen worden ingeboekt, rekening houdend met een NEA-index van 6,5% (indexering taxibranchen).

Vanwege de onzekerheid over de gevolgen van de invoering van passend onderwijs en het feit dat het een opneemde regeling betreft wordt voorgesteld het budget met € 75.000 te verminderen. Indien er sprake is van een meerjarige structurele onderbenutting dan zal dit in de toekomst worden meegenomen bij het opstellen van de begroting.

10. Cultuur
a. Safe (P. Art of your Life)

€ 20.000

In 2008 is het decentralisatiefonds Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV) door het rijk in het leven geroepen. In 2009 is besloten om deze middelen gedeeltelijk meerjarig incidenteel beschikbaar te stellen. De incidenteel meerjarige subsidie aan Safe wordt niet verlengd. Deze meerjarige incidentele subsidie loopt tot en met 2013.

10. Cultuur
b. Langhuis

€ 22.600

Galerie Het Langhuis ontvangt een structurele subsidie. Zij biedt een podium voor net afgestudeerde kunstenaars. Galerie Het Langhuis heeft een beperkt bereik (ongeveer 1800 bezoekers) en de organisatie is volledig afhankelijk van gemeentelijke financiering. We stellen voor om de subsidie aan Het Langhuis per 2015 te beëindigen.

We stellen voor om de opbrengst van deze twee maatregelen gedeeltelijk in te zetten voor de bezuinigingsopgave (ad € 12.000) en gedeeltelijk herin te zetten voor onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte (ad € 30.000).

11. Sport
a. Gefaseerd verhogen sporttarieven

€ 40.000 in 2018

Het voorstel is de tarieven voor alle sportaccommodaties, zowel binnen als buiten, met ingang van 2015 te verhogen. Bij de buitensport denken we na over een wijziging van de systematiek. Daarbij kijken we niet alleen naar de kostenkant, maar willen we de verenigingen ook de mogelijkheid bieden hun inkomsten te verhogen.

11. Sport
b. Subsidie breedtesport

€ 25.000

De afgelopen jaren zijn de subsidiebudgetten voor sport niet altijd volledig besteed. Het is daarom voorstelbaar dit bedrag te laten vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

11. Sport
c. Stelpost Stadshagen, sport

€ 77.000

Als nieuwbouwlocatie kent Stadshagen een stelpost voor Sportvoorzieningen. De voorzieningen in een wijk moeten kunnen meebewegen met de groei van de wijk. Er zijn twee redenen om de stelpost te laten vervallen. De eerste is dat de groei achterblijft, maar bovendien is Stadshagen een volwassen Zwolse wijk, vergelijkbaar met andere wijken. Toekomstige investeringen in sportvoorzieningen in Stadshagen worden integraal afgewogen binnen de besteding van de algemene middelen.

12. Gezondheid en Zorg
a. stelpost WMO

€ 361.000

Bij de vaststelling van de PPN 2012 – 2015 is een bedrag van € 800.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering WMO. Nadien is door een bijstelling van de verdeelmaatstaven een extra uitkering uit het Gemeentefonds ontvangen. Daarmee kan per 2015 een bedrag van € 361.000 vrijvallen. In 2014 vangen we hier nog een aantal risico's mee op. In de Berap verwijzen we ook naar dit risico.

12. Gezondheid en Zorg
b. Harmonisatie adviesraden

€ 50.000

Het proces om te komen tot 1 participatieraad is erop gericht dat de adviesraden (m.u.v. de jongerenraad) per 1 januari 2014 opgaan in 1 participatieraad. De kosten voor deze nieuwe participatieraad kunnen vergeleken worden met die van de WMO adviesraad. De WMO adviesraad ontvangt een bedrag van ruim €42.000. Qua ondersteuning zullen voor de Participatieraad meer uren nodig zijn. We gaan daarom uit van een bedrag van € 80.000.

De uitgaven voor alle raden bedragen op dit moment circa 1,5 ton. Met aftrek van de kosten voor de Participatieraad ad € 80.000 en de Jongerenraad ad € 16.000 is per 1 januari 2014 een besparing van € 50.000 mogelijk.

13. Bestuur en Dienstverlening
a. Inzet budget communicatie Bestuur en Dienstverlening

€ 70.000

Op de communicatiebudgetten kan op een aantal posten worden bezuinigd per 1 januari 2014. Hierbij gaat het onder andere om bezuinigen op het budget van voorlichtingsmateriaal, personeelsblad, mediatrainingen en advertenties en bekendmakingen. Binnen deze besparing valt ook een gering communicatiebudget vanuit het programma Veiligheid.

13. Bestuur en Dienstverlening
b. Digitale Wijzer

€ 150.000

We onderzoeken of de gemeentelijke Wijzer pagina uitsluitend digitaal aangeboden kan worden. In andere steden, Utrecht en Groningen, zijn hier goed ervaringen mee opgedaan. Stoppen met de Wijzer-pagina in de Peperbus kan tot een besparing van € 150.000 leiden.

Tabel 4.1

3e Bezuinigingsronde					
	(bedragen x € 1.000)	2014	2015	2016	2017
1. Financiële techniek/algemeen					
a. Wijziging rentesystematiek		400	400	400	400
b. Parkeren: doorbelasting hogere forfaitaire BTW			100	100	100
		400	500	500	500
2. Woonlastenontwikkeling					
Afval: doorbelasting hogere forfaitaire BTW			835	835	835
Afval: dividend ROVA volledig t.g.v. alg. middelen	435	435	435	435	435
Riolering: doorbelasting hogere forfaitaire BTW			281	281	281
Riolering: doorbelasting onderhoud stedelijk water			65	65	65
		435	1.616	1.616	1.616
3. Bedrijfsvoering					
Afschaffen voorschotregeling vakantiegeld		10	10	10	10
Programma's:					
4. Economie					
10% korting op budgetten		65	65	65	65
5. Bereikbaarheid en mobiliteit					
10% korting op budgetten					pm
6. Groen en milieu					
Herschikking budgetten		30	30	30	30
7. Ruimtelijke plannen					
Verlaging budget ruimtelijke plannen		50	50	50	50
8. Leefbaarheid en welzijn					
Wijkmanagement/-servicepunten		50	50	50	50
9. Onderwijs en Jeugd					
a. Verlaging budget jeugdbeleid		12	12	12	12
Af: inzet voor BANZ		-10	-10	-10	-10
b. Verlaging budget brede school		50	50	50	50
c. Leerlingenvervoer		75	75	75	75
10. Veiligheid					
Verlaging budget voor communicatie		10	10	10	10
11. Cultuur					
a. Safe-P.art of Life		20	20	20	20
b. Langhuis			22	22	22
Af: Herinzet voor onderhoud beeldende kunst			-30	-30	-30
12. Sport					
a. Verhogen sporttarieven (2015-2018: totaal 40.000)			10	20	30
b. Aframen restant stelpost sportvoorz. stadshagen		77	77	77	77
c. Subsidies breedtesport		25	25	25	25
13. Gezondheid en zorg					
a. Vrijval stelpost WMO (i.r.t. gemeentefonds)			361	361	361
b. Harmoniseren adviesraden		50	50	50	50
14. Bestuur en dienstverlening					
a. Digitale Peperbus			150	150	150
b. Verlaging budget communicatie		70	70	70	70
Totaal programma's		564	1.087	1.097	1.107
Totaal bezuinigingsopbrengst		1.409	3.213	3.223	3.233

4.3 Proces voor verdere bezuinigingen

Met de hierboven geformuleerde voorstellen zetten we belangrijke stappen in de richting van een gezond meerjarenperspectief. Maar we zijn er nog niet. Daarom formuleren we hier een aanpak om tot een hogere bezuinigingsopbrengst te komen.

Omvang

Een tekort van € 10 mln. in 2017 en het streven om de jaarschijf 2015 nog in deze raadsperiode sluitend te maken, bepalen de aanpak voor de verdere bezuinigingen. Hierboven is voor € 3,2 mln aan concrete bezuinigingsvoorstellen gedaan. Wanneer de raad hiermee instemt, resteert een opgave van € 7 mln. voor 2017 en € 1,6 mln voor 2015.

Wanneer we ook ruimte willen bieden nieuw beleid, is een hogere bezuinigingsopbrengst nodig. Dan is een bandbreedte van € 7 tot € 10 mln voorstelbaar. Voorlopig richten we ons op € 7 mln. Een nieuwe raad kan ook besluiten over de inzet van de "buffer Sociaal Domein". Die kan afgewogen worden tegen bezuinigingen.

Aansluiten bij de belangrijke transities

In het eerste hoofdstuk hebben we de transitie binnen het Sociaal Domein en de beweging van "Programmeren naar stimuleren" beschreven. Samen met partners halen we al werkend een nieuwe toekomst dichterbij. Bij het formuleren van voorstellen, sluiten we aan bij deze bewegingen.

Gebaseerd op feiten en cijfers

We baseren ons op feiten. Wat is de omvang van de beïnvloedbare middelen, hoe hebben de middelen zich de afgelopen jaren ontwikkeld en hoe ziet de toekomst eruit? We kijken zowel naar gedecentraliseerde gelden vanuit het Rijk als naar de bezuinigingen sinds 2010. Wat is de verhouding tussen directe en indirecte kosten? En hoe doen anderen het? De eerder genoemde modelanalyse helpt ons. Maar daar laten we het niet bij. Met deelname aan een netwerk "Innovatief Bezuinigingen" van 100.000+ gemeenten delen we kennis en doen we ons voordeel.

Brede scope, precieze ingrepen

De scope is breed; de voorstellen precies. De totale omvang van de gemeentelijke begroting is onderwerp van onderzoek. We sluiten niets uit, maar doen op basis van de feiten gerichte voorstellen. Daarbij kijken we integraal, over grenzen van programma's.

De gemeentelijke begroting bestaat nu voor 55%-60% uit budgetten voor het brede sociale domein. Met de decentralisaties neemt dit aandeel toe. Evenals de daarbij behorende verantwoordelijkheden. Hoewel nog steeds onduidelijk is hoe de exacte kaders voor de invoering van de grote decentralisaties eruit zien, werken we hard aan de voorbereiding. Het uitgangspunt is dat we binnen de financiële kaders van de rijksmiddelen blijven. Dat vraagt een scherpe analyse van de totaal besteedbare middelen. Zowel de middelen die we "overkrijgen" van het rijk, als de bestaande middelen binnen de begroting. De opgave staat centraal. We zetten onze middelen in daar waar ze het hardst nodig zijn.

De voorstellen die we uitwerken zullen ook betrekking hebben op culturele accommodaties, op de inzet van het Participatiebudget, de middelen voor maatschappelijke aanbesteding en een verdere analyse van het leerlingenvervoer. We onderzoeken een verdere verlaging van de bijdrage aan de Veiligheidsregio, in overleg met de regiogemeenten. Als we kijken naar de gemeentelijke Performance, kunnen we nog sterker sturen op het gebruik van digitale kanalen in onze dienstverlening. Daarnaast onderzoeken we een verhoging van de kostendekkendheid van leges. In een volgende raadsperiode ligt de weg voor een mogelijke verhoging van de ozb open.

Van "programmeren naar stimuleren" betekent een andere rol met een andere inzet van middelen. Maar dat geldt niet voor alle onderdelen van het fysiek domein. Waar het gaat om het fysiek beheer kunnen we ten aanzien van het onderhoud verdere keuzes maken. We denken de middelen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte verder terug te kunnen brengen. Zonder penny wise, pound foolish te zijn.

Partners

We trekken op met onze partners. Binnen de grote transities, dus ook in het formuleren van bezuinigingen. Zeker binnen het sociaal Domein bepalen we gezamenlijk wat de aard en de omvang van onze inzet, die een doeltreffende en doelmatige aanwending van lokale middelen inhoudt.

Proces

De organisatie bereidt bezuinigingssuggesties voor met een bandbreedte van € 7 tot € 10 mln. Waar mogelijk, leidt dit al bij de begroting 2014 tot voorstellen. Daarop aanvullend biedt het college de lijsttrekkers van de lokale politieke partijen in het voorjaar van 2014 een pakket met bezuinigingssuggesties aan.

4.4 Vaststellen bezuinigingsopbrengst OdeonDeSpiegel en Stedelijk Museum Zwolle

Onderdeel van de tweede bezuinigingsronde zijn de gesubsidieerde uitvoeringsprocessen. Voor twee bezuinigingsvoorstellen binnen het programma cultuur heeft de raad vorig jaar een besluit genomen over de richting van de bezuinigingen, nu is het tijd de bezuinigingsopbrengst vast te stellen.

OdeonDeSpiegel

Bij de perspectiefnota 2013-2016 is besloten te bezuinigen op OdeonDeSpiegel (OdS) per 2015. De bandbreedte voor deze bezuiniging was € 200.000 tot € 300.000, met een richtbedrag van € 250.000. In 2012 is OdS gevraagd om drie scenario's uit te werken. In de aangereikte uitwerking blijkt een bezuiniging tot € 250.000 realiseerbaar binnen de randvoorwaarden en uitgangspunten van scenario 2. Een hogere bezuiniging zal leiden tot een grote verschraling van het aanbod, met mogelijk verlies van doelgroepen en een veel geringere betekenis van OdS voor de stad (scenario 3).

De bezuiniging van € 250.000 kan gerealiseerd worden door het aantal voorstellingen met 10% te verminderen. Deze vermindering is niet alleen ingegeven door de bezuiniging maar ook door de effecten van de economische crisis als mede de stabilisatie van het aantal bezoekers. Binnen dit kader is er nog steeds sprake van een mooie spreiding op inhoud (populair, kwetsbaar en risicovol) en kan een breed publiek bereikt blijven worden. Daarnaast kan er bij een dergelijke bezuiniging nog steeds - weliswaar beperkter - ondersteuning worden geboden door OdS aan festivals of culturele evenementen in de stad. Het belang en de groei van de commerciële activiteiten in de theaters wordt hiermee impliciet aanzienlijk groter om de beoogde doelen te halen.

De huidige financiële afspraak voor wat betreft het creëren van een goede reservepositie voor de stichting (opdracht gemeente - zie raadsbesluit medio 2011) – is met deze omvang van de bezuiniging mogelijk, maar wel moeizamer. Hiervoor zijn extra ombuigingen noodzakelijk. Om een en ander mogelijk te maken zal deze bezuiniging gepaard gaan met verdergaande flexibilisering van de organisatie, productiviteitsverbeteringen en verdere verbetering en spreiding van (extra en nieuwe) inkomsten. Er zal zoveel mogelijk gestuurd worden op geleidelijke uitstroom van arbeidskrachten, en mogelijke frictiekosten zullen binnen de huidige financiële kaders worden opgevangen.

Voorgesteld wordt om de taakstellende bezuiniging voor OdS definitief vast te stellen op € 250.000.

Stedelijk Museum Zwolle

Bij de perspectiefnota 2013-2016 is besloten te bezuinigen op het Stedelijk Museum Zwolle per 2015. De bandbreedte voor deze bezuiniging was € 100.000 tot € 200.000, met een richtbedrag van € 150.000. In 2012 is het SMZ gevraagd om drie scenario's uit te werken. Uit deze uitwerking blijkt dat een bezuiniging tot € 150.000 (scenario 1 en 2) haalbaar is zonder grote inhoudelijke en personele consequenties. Een grotere bezuiniging (scenario 3) is realiseerbaar door minder tentoonstellingen te organiseren, maar deze vermindering zal ook leiden tot minder inkomsten (eigen inkomsten SMZ) en minder bezoekers. Dit zal tevens gepaard gaan met hoge frictiekosten en geen tot zeer beperkte doorontwikkelingspotentieel van het SMZ. Het SMZ is er juist de afgelopen jaren in geslaagd meer bezoekers te trekken en een stabiele financiële positie te creëren. De bezuiniging van € 150.000 kan gerealiseerd worden door een vermindering van de personeelskosten van circa € 100.000 door overlappende functies op te heffen en

onderdelen efficiënter te organiseren - bv door de beveiligings- en baliefunctie te integreren. Dit kan plaatsvinden op basis van natuurlijk verloop, dus zonder gedwongen ontslagen en daarbij behorende frictiekosten. De overige € 50.000 kan naar verwachting gerealiseerd worden door een verhoging van de eigen inkomsten en verlaging van diverse overige kosten. Dit kan plaats vinden binnen het huidige inhoudelijke kader – gelijkblijvend aantal tentoonstellingen, wat tevens een randvoorwaarde is om de eigen inkomsten te kunnen verhogen. Voorgesteld wordt om de taakstellende bezuiniging voor het SMZ definitief vast te stellen op € 150.000.

Binnen dezelfde bezuinigingsoperatie heeft de raad een bezuiniging op het jeugdbeleid ad € 100.000 vastgesteld, in te vullen door efficiencywinst bij het overgaan van de jeugdgezondheidszorg naar de GGD. Omdat de exploitatie jeugdgezondheidszorg nog een tekort kent, is het de vraag of deze invulling per 2015 haalbaar is. De voorgenomen bezuiniging blijft overeind per 2015, voor de jaarschijf 2015 wordt naar een andere invulling gezocht.

4.5 Kosten

Bij het realiseren van besparingen gaan kosten voor de baat uit. Er is een eenmalige investering nodig om de beoogde bezuiniging te realiseren: implementatiekosten. Daarnaast hebben we te maken met kosten die zich na het realiseren van de besparing voordoen: desintegratiekosten en frictiekosten. En als laatste vraagt de invoering van de drie decentralisatiedossiers de nodige aandacht en middelen.

4.5.1 Implementatiebudget bezuinigingen bedrijfsvoering

Bij de vorige Perspectiefnota heeft de raad middelen beschikbaar gesteld om de kosten voor de jaren 2012 en 2013 te financieren. De claims vanaf 2014 zijn in beeld gebracht, erkend, maar niet van dekking voorzien. Ook bestond nog geen helder beeld van de desintegratieschade.

In tabel 4.2 is de actuele stand van zaken omtrent de diverse aspecten rondom de implementatie van de bezuinigingen op de bedrijfsvoering weergegeven.

Tabel 4.2

Ontwikkeling implementatiebudget	2013	2014	2015	totaal
Beschikbaar budget	3.480.000	70.000	70.000	3.620.000
Bij: vanuit projectdoorlichting	140.000			140.000
Totaal beschikbaar	3.620.000	70.000	70.000	3.760.000
Geplande uitgaven lopende implem.trajecten t/m 2013	-2.473.000	-517.000	-57.000	-3.047.000
Ingeschatte desintegratiekosten t/m 2014	-23.000	-827.000		-850.000
Knelpunt digitalisering	-310.000			-310.000
Overschot/tekort	814.000	-1.344.000	13.000	-447.000
Toevoeging surplus bedrijfsvoeringsresultaat 2012	734.000			734.000
Overschot/tekort na verwerking surplus	1.548.000	-1.344.000	13.000	287.000
Te bestemmen voor:				
Uitgaven implementatietrajecten vanaf 2014	pm	pm	pm	pm
Invoeringskosten nieuwe bezuinigingen	pm	pm	pm	pm
Overige risico's in de bedrijfsvoering (oa. frictiekosten)	pm	pm	pm	pm

Toelichting op de tabel:

Bij de PPN van vorig jaar zijn middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2012 en 2013. De aanvragen voor 2014 zijn toen niet gehonoreerd. Op de oorspronkelijke lijst stond in 2014 een claim van totaal € 195.000. De aanpak van de nieuwe bezuinigingsronde kan vooralsnog binnen de kaders van het budget opgelost worden. In het najaar brengen we dit opnieuw in beeld.

Desintegratiekosten:

In onderstaand overzicht is het totaal van de verwachte desintegratiekosten op de ambtelijke organisatie in beeld gebracht. De desintegratiekosten zijn het gevolg van de overgang van de afdeling groen naar de ROVA en de regionalisering van de brandweer en betreffen overheadkosten op de bestaande organisatie die niet of geleidelijk aan afgebouwd kunnen worden.

Tabel 4.3

Desintegratiekosten (netto structureel)	2013	2014	2015
Totale desintegratiekosten	- 523.000	-1.527.000	- 1.527.000
Dekkingsmogelijkheden:			
• Inzet kostenbesparing overheveling taken naar de ROVA	500.000	500.000	500.000
• compensatie uit regionalisering brandweer (bandbreedte 0,2 – 0,5 mln.)		200.000	200.000
Nog te dekken desintegratiekosten	- 23.000	- 827.000	- 827.000

Een deel van de kosten kan gedekt worden uit een mogelijk additionele besparing die voortvloeit uit de samenwerking met ROVA en compensatie uit de regionalisering. De compensatie is afhankelijk van de keuze hoe de overhead over de deelnemende gemeenten te verdelen. Daarnaast kan de compensatie vanuit de regionalisering van de brandweer hoger uitvallen. Dit is afhankelijk van de keuze over de doorbelasting van de overheadkosten van de veiligheidsregio aan de deelnemende gemeenten. De tekorten in 2013 en 2014 komen t.l.v. het implementatiebudget, vanaf 2015 is er structurele dekking uit het surplus op de bezuinigingopbrengst. Wel blijven we volop inzetten op het verder (gefaseerd of schoksgewijs) terugdringen van de desintegratiekosten.

Net als vorig jaar ramen we een hogere opbrengst bij de bezuinigingen op de bedrijfsvoering. Deze meeropbrengst hebben we nodig. Onder meer voor de dekking van de desintegratiekosten, maar ook om het toenemende risico op frictiekosten op te vangen.

Frictiekosten

Met betrekking tot frictiekosten hanteren we het uitgangspunt dat de eenheden binnen de ambtelijke organisatie verantwoordelijk zijn voor de frictiekosten die gepaard gaan met bovenformativiteit. De eenheden zijn behoedzaam in het aanspreken van hun bedrijfsvoeringsreserves, mede vanwege het risico op frictiekosten. Het aantal medewerkers met een bovenformatieve status neemt vanaf 2013 gefaseerd toe. Tegelijk zien we dat de plaatsingsmogelijkheden sterk afnemen. Ook het aanbod aan tijdelijke opdrachten neemt af. De "risico-periode" is gelijk aan de herplaatsingsperiode van twee jaar en de wachtgeldperiode waarvoor de gemeente eigen risicodragers is. De laatste kan oplopen tot circa 35 maanden. Naast de frictiekosten zijn er formatieve effecten als gevolg van de transitie van programmeren naar stimuleren. Naast de geplande formatiereductie. De organisatie moet deze kosten opvangen binnen de reguliere bedrijfsvoeringsbudgetten, inclusief de bedrijfsvoeringsreserve. Om het risico te managen werkt de organisatie met strategische personeelsplannen die twee maal per jaar geactualiseerd worden.

Surplus bedrijfsvoeringsresultaat

Op basis van de jaarrekening is door een behoedzame koers een surplus op de bedrijfsvoering is ontstaan van € 0,7 mln. Dat betekent dat de reserves voldoende robuust zijn en dat daar bovenop –net als vorig jaar- een surplus is ontstaan. Dit bedrag zetten wij in ter dekking van implementatiekosten en voor een deel om de incidentele kosten ad € 310.000 van het programmaplan Digitalisering te dekken

4.5.2 Transitiebudget Sociaal Domein

Om de transitie van de decentralisaties in het kader van de Participatiewet, de Jeugdwet en de uitgebreide Wmo voorvarend op te pakken en tijdig en solide te kunnen implementeren is een adequate invoeringsorganisatie nodig. Op basis van een eerste indicatie van de kosten heeft de raad hiervoor vorig jaar € 1,3 mln. beschikbaar gesteld. Inmiddels is een actuele kostenraming gemaakt.

De totale extra kosten worden ingeschat op € 1,6 mln. waarbij naast de organisatiekosten ook de ondersteunende kosten zoals ICT, juridisch-/inkoopadvies en communicatie zijn inbegrepen.

Mede op basis van landelijke onderzoeken en overleggen moet rekening worden gehouden met extra werk op het ICT-gebied, zoals standaardisatie van werkprocessen, informatiebeleid, privacy en gegevenbeveiliging. In het geheel van de invoering van de decentralisaties is ICT een belangrijk aandachtspunt.

Tabel 4.4

Transitiebudget invoering decentralisaties	2013	2014	2015	totaal
Beschikbaar restantbudget 2012/2013	678.000			678.000
Lopende bestedingen 2013	-678.000			-678.000
Ingeschatte aanvullende kosten 2013 en 2014	-449.000	-1.136.000		-1.585.000
Tekort	- 449.000	-1.136.000		-1.585.000

Vanwege de onzekerheid over de invoeringsdata van de decentralisatie en de onduidelijkheid over de exacte impact van de over te hevelen taken stellen wij nu voor € 1 mln. beschikbaar te stellen. Daarnaast zal de gemeentelijke organisatie de mogelijkheden bezien of uit de bestaande capaciteit inzet voor de transitie is vrij te maken. Begin volgend jaar weten we naar verwachting meer over de gevolgen van de landelijke besluitvorming en zullen we de noodzakelijk geachte invoeringskosten actualiseren en eventueel met aanvullende voorstellen komen.

Het extra budget voor de invoeringskosten sociaal domein vangen wij op uit de buffer voor het sociaal domein. In 2013 € 441.000 (restant) en 2014 € 551.000.

Bijlage 1 Specificatieoverzicht meerjarenraming bestand beleid

BIJLAGE A
Specificatie uitkomsten meerjarenraming 2014 t/m 2017 bestand beleid

	(bedragen x 1.000 euro)	2014	2015	2016	2017
Doorwerking resultaat voorgaande jaren:					
1a Doorwerking vanuit voorgaande jaren					
- uitkomst begroting 2013		-1.282	-1.282	-1.282	-1.282
- gemeentefonds (bijstelling verdeelmaatstaven)		150	150	150	150
1b Bezuinigingen / structureel nieuw beleid PPN 2012-2015					
- bezuinigingen		1.107	1.107	1.107	1.107
- structureel nieuw beleid/investeringsprogramma		-887	-974	-974	-974
1c Bezuinigingen / structureel nieuw beleid PPN 2013-2016					
- bezuinigingen beleidsinhoudelijk		537	2.092	2.092	2.092
- bezuinigingen bedrijfsvoering		2.000	3.500	3.500	3.500
- structureel nieuw beleid/investeringsprogramma		200	-2.800	-2.800	-2.800
- buffer voor decentralisatie dossiers/rijksbeleid/so.c.domein		-700	-3.000	-3.000	-3.000
		1.125	-1.207	-1.207	-1.207
Rijksbeleid:					
2. Algemene uitkering Gemeentefonds:					
a1. Ingeschatte accrestoename vanaf 2014 obv sept.circ. 2012		4.882	5.919	9.921	13.149
a2. Stelpost onderuitputting rijksuitgaven (basis 2013: - €0,5 mln.)		pm	pm	pm	pm
a3. Stelpost aanpassing verrekenmethodiek woonruimtegegevens		-250	-250	-250	-250
a4. Pro memorie herverdeeeffecten GF vanaf 2014		pm	pm	pm	pm
b. vrijfallende integratie-uitkering WUW tgv alg. uitk. (saldo)		1	2	3	3
c. afbouw afschaffing gebruikersdeel ozb woningen:		0	0	0	0
d. technische correcties GF en mutaties rijkstaken (zie 3)		-920	-1.902	-912	-912
af: incidentele dekking korting kasschuif NUP		0	900	0	0
e. Integratie-uitkering WMO (nominale index)		180	360	540	720
3. Corresponderende posten a.g.v. rijkstaken c.a.		905	905	905	905
		4.798	5.934	10.207	13.615
Groei van de stad:					
4. Volume toename onroerende zaakbelasting		260	520	750	920
5. Algemene uitkering:					
a. volume toename		1.392	2.470	3.121	3.364
b. correctie a.g.v. landelijke volumegroei / ontw.uitk. Basis		-1.370	-2.580	-3.363	-3.711
6. Stadsuitbreiding:					
a. lasten a.g.v. vastgestelde grondexploitatie (cat. A)		-74	-148	-222	-296
c. volumegroei van verplichte bijdr. aan derden (cat. C)		-23	-46	-69	-92
d. gesaldeerde volume-effecten a.g.v. wettelijke taken en/of vastgestelde gem. verordeningen (cat. D)		-328	-299	221	90
e/f stelposten inbreiding/herstructurering en overige (cat E/F)		-12	-82	-157	-232
		-155	-165	281	43
Overige gemeentelijk bestand beleid:					
7. Nominale ontwikkelingen:					
a. inflatie-correctie gemeentelijke tarieven		540	1.160	1.795	2.445
b. trendmatige loon- en prijsaanpassingen		-2.500	-5.300	-8.200	-11.150
b1 geen inflatie op kleine subsidies t/m 2015		45	90	90	90
b1 afbouw gemeentelijke FPU		170	300	320	320
b2 Gevolgen CAO voor FLO en 2e loopbaanbeleid		132	71	66	66
c. rentemutaties		-490	-1.040	-1.325	-1.325
d. onderuitputting rente en afschrijving (basis 2013: + 2.000)		-500	-500	-500	-500
8. Investeringslasten:					
a. autonoom vrijvallende kapitaallasten (netto)		650	1.750	2.350	2.850
b. lasten vervangingsinvesteringen onderwijs		-57	-115	-174	-234
c. lasten vervangingsinvesteringen (excl. onderwijs)		-329	-668	-1.017	-1.367
d. lasten verplichte investeringen Onderwijswet		-107	-216	-327	-438
9. Afbouw reserve afkoop LVS/WI		-30	-60	-90	-90
10. Afloop herijkingstaakstelling Vastgoed		0	-146	-146	-146
		-2.476	-4.674	-7.158	-9.479
Totaal bestand beleid		3.292	-112	2.123	2.972

Bijlage 2 Financieel technische uitgangspunten/parameters

In de basisraming is rekening gehouden met onderstaande financieel technische uitgangspunten c.q. parameters.

Financieel technische uitgangspunten 2014-2017				
	2014	2015	2016	2017
Loonkosten (salarissen en werkgeverslasten)	1,6%	2,0%	2,0%	2,0%
Index prijsstijging (pBBP) *	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Index kleine subsidies	0,0%	0,0%	1,5%	1,5%
Index subsidiecontracten	1,6%	1,9%	1,9%	1,9%
Inflatiecorrectie gemeentelijke tarieven	1,55%	1,75%	1,75%	1,75%
Rente lang geld **	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Rente kort geld	2,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Toename woningen (netto: jaar n-1)	400	400	400	400
Toename aantal inwoners (jaar; n-1)	1.000	1.000	1.000	1.000

* prijsindex voor Bruto Binnenlands Product op basis van het CEP van maart 2013.

** in de rentenotitie wordt voorgesteld om voor lang geld uit te gaan van 4,0%, in de berekening van de meerjarenraming bestaand beleid is dit nog gebaseerd op 4,6% (bij begroting 2014 vindt aanpassing plaats)

Toelichting:

Loonkosten:

De onderhandelingen over nieuwe CAO afspraken vanaf 1-1-2013 zijn nog niet afgerond. Voor het jaar 2013 resteert een structurele loonkostenruimte van 0,4%, na verrekening sociale lasten en doorwerking oude CAO afspraken. De inzet van het College van Arbeidszaken voor de loonontwikkelingen is de nullijn voor 2013. Hoe de lonen zich na 2013 gaan ontwikkelen is moeilijk in te schatten. Voorlopig gaan wij uit van de door het CPB verwachte marktconforme loonindex van 2% voor salarissen en sociale lasten en dit percentage toe te passen op de 2014-2017, waarbij 2014 wordt gecorrigeerd met de loonsomruimte uit 2013.

Prijsontwikkeling:

De compensatie van de prijsontwikkeling voor diensten en leveringen door derden baseren wij op de prijsindex van het Bruto Binnenlands Product (pBBP).

Prijsindex subsidies:

De prijsindex voor subsidiecontracten is gebaseerd op de verhouding 75% loongevoelig en 25% prijsgevoelig.

De prijsindex voor kleine subsidie is gelijk aan het algemeen inflatiepercentage voor diensten en leveringen van derden, met uitzondering van de jaren 2014 en 2015. Vorig jaar is besloten om de kleine subsidies ook in de bezuinigingen mee te nemen door geen prijsaanpassing te compenseren.

Prijsindex gemeentelijke tarieven:

De prijsindex voor de gemeentelijke tarieven (OZB, leges etc.) is gebaseerd op de verhouding 50% loongevoelig en 50% prijsgevoelig.

Rente:

De renteonderdelen in de meerjarenraming zijn nog gebaseerd op de bestaande situatie, ofwel de aanpassingen uit de rentenotitie zijn er nog niet in verwerkt. De aanpassingen op basis van de rentenotitie worden doorgevoerd zodra de raad met de uitgangspunten van de notitie heeft ingestemd. In de rentenotitie is het rentepercentage voor lang geld bijgesteld naar 4% en kort geld blijft 2,5%.

Toename woningen en inwoners:

Het aantal woningen is gebaseerd op de uitgangspunten genoemd in het rapport heroriëntatie stedelijke programma's. Het aantal inwoners is gebaseerd op de factor 2,5 ten opzichte van het aantal woningen.

Colofon

Uitgave: Gemeente Zwolle
Vormgeving: Repro, Gemeente Zwolle
Druk: Repro, Gemeente Zwolle

www.zwolle.nl